

Član 32.

Statistička jedinica (izuzev entitetskih zavoda) koja bez opravdanog razloga odbija dati odgovor ili ne pruža odgovor na pismeni zahtjev Agencije u vezi sa ispunjavanjem Programa, smatra se krivom za djela kažnjiva novčanom kaznom čiji iznos ne prelazi 1000 KM. Ova odredba ni na koji način ne odstupi od ustavnih sloboda zagwarantovanih Ustavom Bosne i Hercegovine.

XIII - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 33.

1. U skladu sa odredbama člana 5. ovog zakona, Biro za statistiku Brčko Distrikta će se reorganizovati u skladu sa zakonom u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog zakona (prijelazni period). Bez obzira na prethodno navedeno, Biro za statistiku Brčko Distrikta će se u smislu ovog zakona smatrati reorganiziranim na dan 1. januar 2004. godine.
2. Najkasnije u roku od dva mjeseca nakon stupanja na snagu ovog zakona, Brčko Distrikt i Agencija će započeti zvanične pregovore o svim pitanjima koja se tiču integracije Biroa u Agenciju, uključujući izdavanje statističkih brojeva, prikupljanje podataka koji nisu obavezni prema statističkom programu Bosne i Hercegovine ali su bitni za Vladu Brčko Distrikta i uslove za rad postojećih službenika Biroa.
3. Za vrijeme prijelaznog perioda, Biro nastavlja obavljati sve sadašnje funkcije utvrđene u zakonima Brčko Distrikta, a Vlada Brčko Distrikta ostaje odgovorna za sve troškove Biroa. Nakon integracije Biroa u Agenciju, država Bosna i Hercegovina bit će odgovorna za finansiranje Ekspoziture Brčko.

Član 34.

U vezi sa tijelom koje se reorganizuje u skladu sa članom 5. (2) ovog zakona, Agencija preuzima poslove, opremu, finansijska sredstva i osoblje u mjeri u kojoj je to preuzimanje u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 35.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE

267

Na osnovu člana IV. 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na sjednici Doma naroda, održanoj 30. septembra 2002. godine, i na sjednici Predstavničkog doma, održanoj 4. oktobra 2002. godine, usvojila je

ZAKON

O VETERINARSTVU U BOSNI I HERCEGOVINI

I - OPĆE ODREDBE

Član 1. Predmet

Ovaj zakon regulira koje državne službe, službe Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine moraju planirati, provesti, nadgledati, kontrolirati, ažurirati putem ovog zakona i podzakonskih akata, zarazne bolesti životinja, veterinarsku preventivu, najmanji obim zdravstvene zaštite životinja, naknade i troškove za zdravstvenu zaštitu životinja, veterinarske djelatnosti i njihovo obavljanje, javna ovlaštenja veterinarske komore, izdavanje koncesija, stručno usavršavanje u veterinarstvu, registre, baze podataka i

informacioni sistem, nadležnosti državnih organa, inspekcijisku kontrolu, kao i prava i dužnosti pravnih i fizičkih lica prema ovom zakonu.

Član 2.

Svrha veterinarske djelatnosti

1. Svrha veterinarske djelatnosti u Bosni i Hercegovini je:
  - a) zaštita i poboljšanje zdravlja životinja;
  - b) zaštita zdravlja životinja od zaraznih i drugih bolesti;
  - c) utvrđivanje, kao i dijagnosticanje bolesti i liječenje bolesnih životinja;
  - d) provođenje sistema identifikacije i sheme kontrole kretanja životinja (AIMCS);
  - e) osiguravanje mjera za zaštitu stanovništva od zoonoza, alimentarnih infekcija i intoksikacija, sprečavanjem i suzbijanjem ovih bolesti i sprečavanjem prenošenja ovih bolesti sa životinja na ljude;
  - f) osiguravanje da sirovine i prehrambeni proizvodi životinjskog porijekla budu zdravstveno ispravni i prevencija ostataka štetnih materija u prehrambenim proizvodima životinjskog porijekla;
  - g) osiguravanje zdravstvene ispravnosti;
  - h) osiguravanje zdravstvene ispravnosti vode za napajanje životinja;
  - i) osiguravanje reprodukcije i proizvodne sposobnosti životinja, sa stanovišta zdravstvene zaštite životinja;
  - j) osiguravanje mjera za zaštitu okruženja od zagađenja preko uzročnika bolesti, koje se pojavljuju kod životinja, kao i higijenskih prilika i ispravnosti okruženja sa stanovišta zdravstvene zaštite životinja;
  - k) provođenje mjera dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije (DDD);
  - l) zaštita životinja od mučenja i patnje, kao i osiguravanje dobrobiti životinja;
  - m) veterinarsko obrazovanje i obavještanje stanovništva.
2. Nadležni organi u Bosni i Hercegovini za provođenje ovog zakona su:
  - a) Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured), Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (u daljem tekstu: Ministarstvo), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće ministara);
  - b) Nadležni organi entiteta;
  - c) Nadležni organ Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Brčko Distrikt);
  - d) Džavno veterinarsko vijeće (DVV) koje čine predstavnici nadležnih organa entiteta, Brčko Distrikta, Nacionalnog veterinarskog instituta Bosne i Hercegovine, Veterinarskog fakulteta, Veterinarsko-stočarskog centra i Veterinarske komore.

Član 3

Značenje termina

Pojedinačni termini u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **akvakultura** označava žive ribe, rakove, školjke i mekušce koji se gaje i čuvaju u kontroliranim uslovima u ribnjaku, uključujući i divlje životinje ovih vrsta, namijenjene gajenju;
- 2) **amaterski uzgoj i reprodukcija (amateur rearing)** znači povremeno uzgajanje ili reprodukciju kućnih ljubimaca; u ovom slučaju uzgoj se odnosi na reprodukciju koja za cilj ima kvantitet, dok reprodukcija podrazumijeva planiranu reproduktivnu aktivnost i brigu u cilju dosezanja određenih kvalitativnih karakteristika potomstva;
- 3) **bolesti koje se obavezno prijavljuju** označavaju zarazne bolesti s listi A, B i C (ostale bolesti) međunarodnog zoono-

- nitarnog kodeksa OIE-a, uključujući i bolesti koje odrede nadležni organi;
- 4) **čuvar** označava svako fizičko ili pravno lice koje ima odgovornost, čak i privremenu, za životinje, uključujući i transport na pijacu ili u klaonicu;
  - 5) **divljač** su divlje životinje, određene propisima o divljači i lovu, čije meso je upotrebljivo za ishranu ljudi i koje se ne kolju kao domaće životinje, već se love, u skladu s propisima o lovu. Za divljač se smatraju i divlji sisari i ptice, koji slobodno žive na zatvorenom području, slično kao divljač koja slobodno živi, i koja se lovi u skladu s propisima o lovu;
  - 6) **državni ili stručni ispit** je ispit koji doktori veterinarske medicine ili diplomirani veterinari u Bosni i Hercegovini polažu pri nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta, nakon završenih univerzitetskih studija veterinarstva;
  - 7) **epizootija, odnosno epidemija zarazne bolesti** su brojni slučajevi zarazne bolesti koja, s obzirom na učestalost, vrijeme, mjesto, i ugrožene vrste životinja, odnosno ljudi, prevazilazi očekivani broj slučajeva;
  - 8) **gajena divljač** su divlji kopneni sisari, gmizavci i ptice, koji se drže i kolju kao domaće životinje;
  - 9) **hitna veterinarska pomoć** je intervencija, kojom se uklanja neposredna opasnost po život životinja;
  - 10) **hrana je plasirani prehrambeni proizvod na tržište**, onda kada službeni ili ovlašteni veterinar, na osnovu veterinarskog pregleda, utvrdi da ne postoje smetnje za plasiranje na tržište ili dozvoli utovar i odvoz iz registriranog objekta;
  - 11) **identifikacija** označava stavljanje ušnih markica ili elektronskih (*TRANSPORDERA) u cilju stalne identifikacije po osnovu vrste bilo koje životinje koja pripada licu, farmi ili selu;
  - 12) **identifikacija životinja** označava stavljanje ušnih markica, žigova, uključujući i druge načine identifikacije (elektronski) koji treba da stoje stalno na životinji i da označe kojoj vrsti, imanju ili stadu pripada, a da pritom ne ugrožavaju samu životinju;
  - 13) **imanje** označava svaki objekat, zgradu ili mjesto a u slučaju otvorenog prostora, bilo koje mjesto na kom se životinje uzgajaju, drže ili se na neki drugi način njima postupa;
  - 14) **imaoci životinja** su fizička i pravna lica, koja su vlasnici životinja, odnosno koja se bave uzgajanjem, zaštitom, upotrebom, gajenjem, upravljanjem, obučavanjem, prijevozom ili prodajom životinja;
  - 15) **klaonica** označava sva mjesta gde se kolju životinje radi dalje prodaje i upotrebe u ljudskoj ishrani;
  - 16) **kretanje životinja** označava promjenu, smanjenje ili povećanje broja životinja na imanju, u stadu, koje se dešava iz bilo kog razloga njihovog ulaska ili izlaska, uključujući ispašu, trgovinu, klanje, učešće na izložbama ili sajmovima, izvoz, a za domaće konje također podrazumijeva učešće na sportskim takmičenjima; pod kretanjem se podrazumijeva rođenje i smrt životinje na imanju/u stadu;
  - 17) **kućne životinje** su psi, domaće mačke, domaće ptice, mali glodari, terarijumske, akvarijumske i druge životinje, koje se uzgajaju ili drže za društvo, rekreaciju, zaštitu ili pomoć čovjeku;
  - 18) **lijekovi za upotrebu u veterinarskoj medicini** (u daljem tekstu: lijekovi) jesu svaka materija ili kombinacija materija, koja je pripremljena i namijenjena liječenju ili sprečavanju bolesti kod životinja, a lijekom se smatra i svaka materija ili kombinacija materija, koja se može primjenjivati na životinjama, da bi se odredila dijagnoza ili ponovo uspostavile, poboljšale ili promijenile fiziološke funkcije;
  - 19) **ljubiteljski uzgoj** je privremeni uzgoj ili odgoj kućnih životinja, pri čemu je uzgoj djelatnost reprodukcije životinja s naglaskom na količinskim aspektima, a odgoj je planska djelatnost reprodukcije životinja i briga o njima, za dostizanje kvalitetno opredijeljenih osobina potomstva;
  - 20) **mjesto (punkt) granične inspekcije** označava mjesto na kome se vrši kontrola životinja i proizvoda životinjskog porijekla prilikom uvoza, izvoza ili tranzita, kako to propiše Ured, a koju moraju provoditi ovlašteni veterinari (koje određuje Ured).
  - 21) **mjesto porijekla** je prostor, odnosno objekat u kojem je obavljen veterinarski pregled i gdje je nakon pregleda izdat veterinarski certifikat, odnosno potvrda;
  - 22) **objekat** označava/obuhvata zgrade i prostore, gdje se proizvode, odnosno obrađuju prehrambeni proizvodi, proizvodi, sirovine i otpaci;
  - 23) **Operativna agencija** označava tehničku agenciju koja mora provesti modalitete i funkcioniranje AIMCS na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine i nadgledati i koordinirati tehničke aktivnosti regionalnih ureda za unos podataka;
  - 24) **ostaci štetnih materija** su ostaci materija s farmakološkim djelovanjem, ostaci ekoloških zagađivača okruženja i druge materije, kao i njihovi metaboliti, koji mogu prijeći u prehrambene proizvode i ugroziti zdravlje ljudi;
  - 25) **otpadne vode** su one otpadne vode, koje nastaju u objektima za uzgoj životinja, klaonicama i drugim objektima za obradu, preradu i sakupljanje sirovina, prehrambenih proizvoda i otpadaka i zahtijevaju posebnu tehnologiju odvajanja i čišćenja;
  - 26) **otpaci životinjskog porijekla** (u daljem tekstu: otpaci) su životinjski trupovi i sastavni dijelovi životinjskog tijela, koji nisu namijenjeni ili ispravni za ishranu ljudi i zdravstveno neispravni prehrambeni proizvodi i životinjski proizvodi;
  - 27) **ovlaštena laboratorija** je laboratorija, koja ispunjava propisane uslove koje propisuje Ured, i koju za obavljanje djelatnosti ovlašćuje nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta i odgovara za njen rad;
  - 28) **ovlašteni veterinar** je veterinar kojeg za obavljanje pojedinačnih djelatnosti zaposli ili ovlasti Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta;
  - 29) **posebno opasne zarazne bolesti** su zarazne bolesti s liste A OIE međunarodnog zoosanitarnog kodeksa, koje utvrdi Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta u svojoj nadležnosti;
  - 30) **prehrambeni proizvodi** označavaju različite proizvode biljnog i životinjskog porijekla, svježe ili spremljene za čuvanje, otpatke dobijene biosintezom, industrijske proizvode, organske i neorganske supstance koje su direktno ili nakon obrade namijenjene ishrani životinja;
  - 31) **proizvodi životinjskog porijekla** (u daljem tekstu: proizvodi) jesu svi proizvodi dobijeni od stoke, divljači i životinja koje slobodno žive u vodama, inkubirana jaja, kao i životinjsko sjeme, jajne ćelije i embrioni i svi proizvodi koji bilo dijelom ili u cjelini potiču od žive ili mrtve životinje uključujući posmrtno ostatke životinje i med;
  - 32) **proizvodne životinje** namijenjene su dobijanju mesa, mlijeka, jaja i meda;
  - 33) **proizvodnja prehrambenih proizvoda** je dobijanje, priprema, obrada, prerada, dorada, pakovanje u ambalažu, prepakivanje u ambalažu i pakovanje prehrambenih proizvoda, koje se obavlja u registriranim proizvodnim objektima;
  - 34) **prostorijske** označavaju teren sa ili bez zgrade;
  - 35) **rasne životinje za gajenje** su životinje muškog i ženskog spola, namijenjene razmnožavanju;
  - 36) **regionalna baza podataka** označava tehničke urede na regionalnom nivou koji služe u svrhu AIMCS-a;

- 37) **registar na imanju** označava registar u koji vlasnici (imaoci) životinja i uzgajivači unose sve podatke u vezi sa životinjama i kretanjem životinja;
- 38) **sabirni centar** je registrirani objekat, gdje se životinje iz različitih objekata za uzgoj skupljaju i sabiraju u pošiljke, namijenjene unutrašnjoj i vanjskoj trgovini;
- 39) **sirovine životinjskog porijekla** (u daljem tekstu: sirovine) su trupovi i svi sastavni dijelovi životinjskog tijela u neprerađenom stanju, osim prehrambenih proizvoda hrane;
- 40) **sistem identifikacije i shema kontrole kretanja životinja** (u daljem tekstu: AIMCS) označava procedure kojima je cilj poboljšanje i provođenje veterinarskih kontrolnih sistema koji se odnose na identifikaciju životinja, kretanje i praćenje kretanja životinja;
- 41) **službeni veterinar** je veterinar, koji je zaposlen u Uredu, nadležnom organu entiteta i Brčko Distrikta;
- 42) **štala** obuhvata zgrade i prostorije, koje su potrebne za uzgoj životinja;
- 43) **štala s nepovjerenim ili sumnjivim epizootiološkim prilikama** je štala, u kojoj se nisu obavili propisani pregledi životinja, odnosno štala vlasnika životinje, koji se bavi nedozvoljenom ili nekontroliranom trgovinom životinjama i životinjskim proizvodima;
- 44) **stočna hrana ili hrana za životinje** označava različite proizvode životinjskog ili biljnog porijekla u prvobitnom prirodnom stanju, svježem ili konzerviranom, nusproizvode biosinteze, proizvode industrijske prerade i organske i anorganske materije, koje su direktno ili nakon prerade namijenjene hranjenju životinja;
- 45) **tranzit** je svaki prijenos pošiljaka, životinja, prehrambenih proizvoda, sirovina, proizvoda, lijekova i medicinskih pomagala, stočne hrane i otpadaka preko graničnih prijelaza Bosne i Hercegovine u/iz druge države;
- 46) **trgovac životinjama** (u daljem tekstu: trgovac) je pravno ili fizičko lice, koje kao djelatnost obavlja kupovinu, odnosno prodaju životinja, osim životinja iz člana 8. stav 6. i ispunjava propisane uslove;
- 47) **trgovina prehrambenim proizvodima** je trgovina među registriranim objektima, uključujući i skladištenje i transport, trgovinu u vezi s uvozom i izvozom, skladištenje prehrambenih proizvoda na veliko, trgovinu svježim mesom, ribama i drugim vodenim organizmima, kao i neposrednu prodaju konačnom potrošaču, direktno iz registriranog objekta;
- 48) **trgovina životinjama, proizvodima, sirovinama i otpacima životinjskog porijekla** je uvoz, izvoz, prodaja, ili bilo kakav transfer robe trećem licu;
- 49) **ugroženim područjem** smatra se područje, na koje se može prenijeti bolest sa zaraženog područja i na kojem postoje mogućnosti za širenje zaraze;
- 50) **uvoz** je svako unošenje pošiljaka, životinja, prehrambenih proizvoda, sirovina, proizvoda, lijekova i medicinskih pomagala, stočne hrane i otpadaka preko graničnih prijelaza Bosne i Hercegovine isključujući proizvode u tranzitu;
- 51) **uzgoj rasnih životinja** označava odgoj rasnih životinja, davalaca jajnih ćelija i embriona, objekte za uzgajanje rasnih životinja, centre za osjemenjivanje, rasna jata pimate živine, rasna riblja jata, rasna uzgajališta i uzgajališta matica;
- 52) **veterinar** je doktor veterinarske medicine ili diplomirani veterinar s veterinarskom licencom;
- 53) **veterinarska licenca** je dozvola za obavljanje veterinarske djelatnosti;
- 54) **veterinarska služba** u vojsci je samostalna stručna služba, ustanovljena u okviru entitetskih vojski, koja obavlja određene veterinarske djelatnosti, prema ovom zakonu, za potrebe entitetske vojske;
- 55) **veterinarska usluga** je intervencija veterinaru u ambulanti ili izvan nje, koju obavlja, radi osiguravanja zdravlja životinja, iz preventivnih ili uzgojnih razloga, radi veterinarskog pregleda ili kontrole, kao i radi intervencija u reprodukcije ili druge svrhe, osim izvođenja minimalnog obima zdravstvene zaštite životinja iz Poglavlja IV;
- 56) **veterinarske organizacije** su veterinarska stanica, veterinarska ambulanta, veterinarska bolnica i veterinarska klinika;
- 57) **veterinarski asistent** je fizičko lice, koje pod kontrolom veterinaru, obavlja pojedinačne veterinarske poslove;
- 58) **veterinarski pregledi i kontrola** su pregledi i kontrola životinja, sirovina, proizvoda, prehrambenih proizvoda, stočne hrane i otpadaka, radi zaštite ljudi i životinja od zaraznih bolesti životinja, i sprečavanja trgovine sirovinama, proizvodima, prehrambenim proizvodima i krmom, koji nisu zdravstveno ispravni, kao i kontrola objekata ili robe, koji mogu biti izvor zaraznih bolesti životinja;
- 59) **veterinarski stručnjak** je veterinar, član veterinarske komore, kojeg Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta odlukom ovlašćuje za savjetovanje i davanje mišljenja, kao i obavljanje vrhunskih specijalističkih radova u pojedinačnim područjima veterinarske djelatnosti;
- 60) **vještačko osjemenjivanje** označava unošenje sjemena u uterus, ne seksualnim putem;
- 61) **zaraženim područjem** smatra se područje, na kojem je ustanovljen jedan ili više izvora infekcije i na kojem postoje mogućnosti za širenje infekcije;
- 62) **zarazne bolesti životinja** su bolesti, identificirane u međunarodnom zoosanitarnom kodeksu Međunarodnog ureda za epizootije (OIE) i druge bolesti u pogledu kojih se primjenjuju propisane mjere;
- 63) **životinja** označava:
- a) svako četveronožno biće koje nije sisar;
  - b) svakog sisara, osim čovjeka;
  - c) ribe, reptile i ljuskare;
  - d) ostala hladnokrvna bića bilo koje vrste i pčele koje prave med;
- 64) **životinje iz zoooloških vrtova** su životinje koje slobodno žive, koje se javno izlažu u stalnom objektu najmanje sedam dana u godini, sa izuzetkom cirkusa i trgovina s kućnim životinjama;
- 65) **životinje koje slobodno žive u vodama** su ribe, rakovi, školjke i druge vodene životinje, određene propisima o ribolovu, čije se meso i tkiva upotrebljavaju za ishranu ljudi i koje se love s namjerom za ishranu ljudi;
- 66) **životinje** označavaju životinje za gajenje, proizvodnju i klanje, i kućne životinje, divljač, gajenu divljač, akvakulturu, životinje koje slobodno žive u vodama, životinje za vršenje eksperimenata, životinje iz zoooloških vrtova i druge životinje;
- 67) **životinje za gajenje** su životinje, koje se gaje ili drže za proizvodnju hrane, odnosno za proizvodnju vune, kože, krzna ili u druge privredne svrhe;
- 68) **životinje za klanje** su životinje, čiji su sastavni dijelovi tijela namijenjeni ishrani ljudi, uključujući i akvakulturu i gajenu divljač;
- 69) **životinje za proizvodnju prehrambenih proizvoda** su životinje za klanje, životinje za proizvodnju, divljač i životinje koje slobodno žive u vodama;
- 70) **životinje za vršenje eksperimenata** znače svakog živog kičmenjaka, osim čovjeka, i larvalne oblike bez fetalnih i embrionalnih oblika koji slobodno žive, koji se upotrebljavaju u eksperimentalne i druge naučne svrhe.

Član 4.**Prava i dužnosti imalaca i čuvara životinja**

1. Imaoci i čuvari životinja imaju obavezu voditi računa o zdravstvenoj zaštiti životinja i njihovoj dobrobiti i moraju ažurno voditi registar na imanju.
2. Svako je dužan zaštititi zdravlje životinja, kao i zdravlje ljudi, od bolesti i infekcija, koje se prenose među životinjama i ljudima, kao i od posljedica ostataka štetnih materija u prehrambenim proizvodima životinjskog porijekla.
3. Veterinar je dužan pružiti hitnu veterinarsku pomoć.
4. Fizička ili pravna lica ne smiju ometati veterinarski pregled i kontrolu i moraju pomagati prilikom veterinarskih pregleda i kontrole, kao i uzimanja potrebnog materijala za veterinarske preglede i prilikom obavljanja drugih propisanih mjera.
5. Fizička i pravna lica moraju, bez odgađanja, obavijestiti najbližu veterinarsku organizaciju ili službenog veterinara, odnosno nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta, ako utvrde, da postoji opasnost po zdravlje životinja ili, u vezi s tim, opasnost po zdravlje ljudi, i dostaviti u zahtijevanom roku, besplatno, podatke o zdravstvenoj zaštiti životinja, odnosno zdravstvenoj ispravnosti prehrambenih proizvoda, proizvoda, stočne hrane, lijekova i otpadaka, kao i podatke o izvođenju mjera, i omogućiti im da se uvjere u date podatke. Dok čekaju da službeni veterinar ili organizacija uradi intervenciju, pravna i fizička lica ne smiju staviti u promet, iz bilo kog razloga, životinje i predmetne proizvode, ako je moguće, moraju povući one koje su već stavili u promet ako postoji sumnja da su te životinje i proizvodi rizični ili se samo sumnja na rizik. Nakon veterinarske intervencije moraju dostaviti sve informacije o mjestu destinacije životinja i proizvoda.
6. Fizička i pravna lica koja drže ili transportuju životinje, proizvode životinjskog porijekla ili sirovine životinjskog porijekla moraju voditi propisanu evidenciju, kada to bude utvrđeno podzakonskim aktom.
7. Imalac životinja ima pravo na slobodan izbor veterinara, osim u predmetima iz člana 10. stav 3. i predmetima iz čl. 16. i 17. Imalac životinje može zahtijevati informacije o izabranom metodi intervencije i troškovima veterinarske usluge, kao i o mogućim posljedicama.
8. Jedinstven i detaljniji sadržaj, oblik i način vođenja evidencija iz stava 6. propisuje Vijeće ministara Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vijeće), na prijedlog Ureda.

Član 5.**Međunarodne obaveze**

1. Međunarodne obaveze za sprečavanje i suzbijanje životinjskih zaraznih bolesti u međunarodnoj trgovini životinjama, proizvodima, sirovinama, prehrambenim proizvodima i otpacima životinjskog porijekla, kao i predmetima kojima se može prenijeti zarazna bolest, regulira ovaj zakon, međunarodne konvencije i drugi međunarodni ugovori.
2. Ured određuje jedinstveni način za tehničku primjenu mjera sadržanih u međunarodnim aktima iz stava 1., koje se moraju provesti u Bosni i Hercegovini.

II - ZARAZNE BOLESTI ŽIVOTINJA**Član 6.****Zarazne bolesti i zoonoze**

1. Zarazne bolesti životinja, radi kojih se izvode opće i posebne preventivne, kao i druge mjere koje se provode prema ovom zakonu, s obzirom na vrstu infekcije, i mjere potrebne za njihovo sprečavanje i suzbijanje, razvrstavaju se u grupe A, B, i C, u skladu s međunarodnim zoonosnim kodeksom i epizootiološkim stanjem.

2. U grupu A spadaju visokozarazne bolesti. Širenje tih bolesti među uzgajalištima sprečava se odgovarajućim veterinarskim mjerama. Ove bolesti uzrokuju velike ekonomske štete i ugrožavaju opstanak pojedinačne životinjske vrste. Metode sprečavanja pojava širenja, kao i iskorjenjivanja ovih bolesti, poznate su i moguće ih je izvoditi.
3. U grupu B spadaju bolesti koje su manje zarazne. Širenje tih bolesti se među uzgajalištima sprečava odgovarajućim veterinarskim mjerama. Ove bolesti uzrokuju ekonomske štete, koje se mogu smanjiti odgovarajućim veterinarskim mjerama. Metode sprečavanja pojava ovih bolesti poznate su i mogu se izvoditi.
4. U grupu C, ostale bolesti, spadaju bolesti koje su, po pravilu, slabo zarazne. Širenje tih bolesti se među uzgajalištima sprečava odgovarajućim veterinarskim mjerama. Ove bolesti uzrokuju manje ekonomske štete, koje se mogu smanjiti odgovarajućim veterinarskim mjerama. Metode sprečavanja pojava ovih bolesti poznate su i mogu se izvoditi.
5. Zoonoze su bolesti ili infekcije koje se prirodnim putem prenose sa životinja - kičmenjaka na ljude, i obratno (zoonoze).
6. Detaljnije razvrstavanje bolesti, kao i uslove za određivanje statusa u pogledu zdravstvenog stanja iz ovog člana, način obavještanja, prijavljivanja i mjere, propisuje Ured u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta.
7. Liste zaraznih bolesti navedene su u Prilogu 1. koji je sastavni dio ovog zakona.

Član 7.**Sprečavanje zaraznih bolesti životinja**

1. Lica, koja tokom obavljanja registrirane djelatnosti uzgoja ili proizvodnje, dolaze u neposredni dodir sa životinjama, prehrambenim proizvodima, sirovinama, proizvodima životinjskog porijekla ili otpacima, moraju imati osnovno znanje o zaraznim bolestima životinja, o njihovom sprečavanju i prenošenju na ljude, kao i o propisima o zaštiti od zaraznih bolesti životinja.
2. Osnovno znanje o zaraznim bolestima, kao i o propisima, lica iz stava 1. stiču na kursovima, za koje će program i izvođača odobriti nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta na osnovu minimalnog programa koji propiše Ured.

Član 8.**Registracija, kontrola i prijava objekata, štala, prijevoznika, sabirnih centara, trgovaca, kao i životinja**

1. Pod veterinarskom inspekcijom i kontrolom su životinje, sirovine, proizvodi, prehrambeni proizvodi u proizvodnji i trgovini prema ovom zakonu, stočna hrana, voda za napajanje životinja i otpaci, kao i objekti, štale, sabirni centri, prijevoznici i trgovci, kao i sredstva, sprave i oprema za njihovo uzgajanje, privređivanje, proizvodnju, doradu, obrađivanje, prerađivanje, prijevoz i skladištenje.
2. Objekti, štale i prijevoznici, kao i sabirni centri i trgovci, koji su pod veterinarskom kontrolom i nadzorom, moraju biti registrirani kod nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta, ako ispunjavaju propisane uslove u pogledu prostorija, kadrova i opreme.
3. Detaljnije uslove i postupak registracije propisuje Vijeće ministara na prijedlog Ureda, a provode nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta koji moraju provjeriti način veterinarskih pregleda i nadzora i dobijene rezultate.
4. Veterinarsko - zdravstvenom pregledu, kontroli i nadzoru podliježu i životinje na sajmovima, prodavnicama, stočnim pijacama, kao i drugim prodajnim i sabirnim mjestima, izložbama, sportskim takmičenjima, oborima za divlje životinje, ispostavama i drugim javnim mjestima na kojima se skupljaju životinje.

5. Sva pravna i fizička lica, koja se bave gajenjem, zaštitom, prodajom, prijevozom i trgovinom životinja, proizvodnjom, preradom, skladištenjem, trgovinom proizvoda, sirovina, prehrambenih proizvoda, otpada, kao i stočne hrane, moraju prijaviti životinje, objekte i opremu, kao i svaku promjenu u vezi s tim, u roku od sedam dana, najbližoj veterinarskoj organizaciji, koja vodi registar objekata i životinja, i o tome obavještava nadležne organe entiteta i Brčko Distrikta, koji izvještavaju Ured.
6. Imalac psa mora, u roku od sedam dana, prijaviti psa veterinarskoj organizaciji, koja vodi registar pasa, kao i uginulog psa, otuđenog, odlutalog, kao i svaku drugu promjenu u vezi sa psom. Nabavku mladunčeta mora prijaviti najkasnije do napunjenog četvrtog mjeseca njegove starosti.
7. Odredbe stava 4. ne važe za amatersko uzgajanje ili posjedovanje pojedinačnih vrsta kućnih životinja (do pet odraslih životinja) i amatersko uzgajanje drugih domaćih ptica, akvarijskih riba, ukrasne živine i malih glodara.
8. Odluka o registraciji iz stava 2. dokaz je o ispunjavanju uslova za obavljanje djelatnosti i osnov je za upis u sudski registar.

Član 9.

Obavezne, opće preventivne mjere, koje izvode imaoци - čuvari životinja

Obavezne, opće, preventivne mjere za zaštitu od zaraznih bolesti životinja, koje moraju izvoditi imaoци-čuvari životinja i druga pravna i fizička lica, su:

- a) osiguravanje zdravstveno ispravne pijaće vode, vode za napajanje i stočne hrane;
- b) osiguravanje i održavanje propisanih higijenskih uslova u objektima za uzgoj životinja, u drugim prostorijama, kao i opremi, u kojima se životinje zadržavaju;
- c) osiguravanje higijene poroda i muže;
- d) osiguravanje veterinarskog reda na javnim mjestima, gdje se skupljaju životinje, u prijevoznim sredstvima za transport životinja, proizvoda, sirovina, prehrambenih proizvoda, otpadaka i stočne hrane, u oborima i na pašnjacima, kao i objektima za skupljanje životinja i klanje životinja, i skupljanje, obradu, preradu i skladištenje sirovina, proizvoda, prehrambenih proizvoda, otpadaka i stočne hrane;
- e) osiguravanje zdravstvene ispravnosti prehrambenih proizvoda i veterinarskih uslova za njihovu proizvodnju i promet;
- f) sprečavanje unošenja uzročnika zaraznih bolesti u objekte za uzgoj životinja;
- g) izvođenje veterinarskih mjera u tehnologiji intenzivnog uzgoja životinja;
- h) tretiranje životinjskih trupova i drugih otpadaka, otpadnih voda, životinjskog izmeta i urina na propisan način;
- i) osiguravanje preventivne dezinfekcije, dezinfekcije i deratizacije u objektima, na javnim površinama i u prijevoznim sredstvima;
- j) druge opće mjere, utvrđene ovim zakonom;
- k) unošenje svih informacija/podataka o životinjama i njihovom kretanju u registar na imanju.

Član 10.

Posebne preventivne mjere, koje izvode veterinarske organizacije

1. Kontrola i prevencija bolesti koje se obavezno moraju prijaviti baziraju se na planu hitnih intervencija za Bosnu i Hercegovinu koji donosi Ured, zajedno s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta.
2. Radi ranog otkrivanja i sprečavanja pojava zarazne bolesti može se, s obzirom na prirodu zarazne bolesti, i opasnost, odrediti jedna ili više sljedećih posebnih preventivnih mjera:
  - a) usmjereno veterinarsko obrazovanje imalaca životinja i drugih lica;
  - b) obavezno obavještanje najbližih veterinarskih vlasti u slučaju sumnje na postojanje bolesti;
  - c) ograničavanje kretanja lica, životinja i materijala koji mogu prenijeti zarazu, kao i zabrana kretanja prijevoznih sredstava;
  - d) ograničenja na farmama, imanjima, javnim pijacama, otvorenim prodajnim mjestima, izložbenim terenima, klaonicama i svim drugim prostorijama;
  - e) identifikacija životinja i vršenje popisa životinja;
  - f) stavljanje ograničenja na zaraženo i kontrolirano područje;
  - g) ograničenja vršenja vještačkog osjemenjavanja i transfera embriona;
  - h) dijagnosticiranje u ovlaštenoj laboratoriji i potvrđivanje, ukoliko se pokaže potrebnim, u međunarodnoj referentnoj laboratoriji, ovlaštenoj od EU ili Svjetske zdravstvene organizacije;
  - i) čišćenje i dezinfekcija opreme, prostorija, osoblja i vozila prihvaćenim dezinfekcionim sredstvom;
  - j) dezinfekcija, dezinfekcija i deratizacija;
  - k) klanje i uništavanje svega zaraženog ili izloženog kontaktu ostalih životinja koje su bile izložene zarazi;
  - l) preventivna vakcinacija ili zaštita upotrebom veterinarskih lijekova;
  - m) bezopasno odlaganje životinjskih ostataka, proizvoda životinjskog porijekla, hrane za životinje i otpada;
  - n) bezopasno odlaganje ili higijenski tretman otpadnih voda i fekalija iz registriranih objekata;
  - o) ispitivanje kože i kože s tkivom na antraks;
  - p) specijalne mjere za uzročnike zaraze i rezervoare infekcije i zaustavljanje prenosioca zaraznih bolesti;
  - r) druge posebne preventivne mjere koje su predviđene ovim zakonom.
3. Otpadna hrana mora biti tretirana u skladu s kriterijima koje propiše Vijeće ministara na prijedlog Ureda prije nego što počne ishrana životinja, ili se ishrana otpadnom hranom mora zabraniti.
4. Ovlašteni veterinari i veterinarski tehničari imaju ovlaštenje:
  - a) ući u svaku prostoriju, zaustaviti i izvršiti inspekciju vozila ukoliko postoji sumnja na zarazu ili da su bila izložena zarazi;
  - b) zadržati, izvršiti inspekciju, pregledati, uzeti uzorke sa životinja na koje se sumnja na bolesti koje se obavezno moraju prijaviti;
  - c) zaklati i odložiti svaku zaraženu životinju, ili životinju za koju postoji sumnja da je zaražena bolešću koja se obavezno mora prijaviti.
5. Ured naređuje i organizira provođenje svih kontrolnih programa u cilju iskorjenjivanja bolesti koje se obavezno moraju prijavljivati.
6. Za izvođenje mjera iz stava 5. Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta zajednički usvajaju jedinstvene i dugoročne programe zdravstvene zaštite životinja, u kojima se određuju rokovi za realizaciju programa, organizacije koje to moraju realizirati i način finansiranja.
7. Na kraju svake godine, Ured i nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta zajednički, za sljedeću godinu, određuju koje je preventivne vakcinacije i dijagnostička, kao i druga ispitivanja, potrebno obaviti u Bosni i Hercegovini radi

osiguravanja pogodnih epizootioloških prilika i ispunjavanja uslova za trgovinu, određuju se rokovi, kao i način obavještanja o obavljenim mjerama i drugi uslovi za izvođenje tih mjera, kao i organizacije koje ih imaju pravo obavljati u skladu s odredbama ovog zakona.

Član 11.

Obavezne, posebne preventivne mjere u slučaju zoonoza i toksičnih agenasa

1. Obavezne, posebne preventivne mjere za zaštitu stanovništva od zoonoza i toksičnih agenasa su:
  - a) sistematično otkrivanje, sprečavanje i suzbijanje zoonoza kod životinja;
  - b) izvođenje preventivnih mjera za zaštitu veterinaru, veterinarskih asistenata, imalaca životinja, čuvara životinja i drugih ljudi, koji mogu doći u neposredan ili posredan dodir sa zaraženom životinjom, prehrambenim proizvodima, proizvodima, sirovinama ili otpacima;
  - c) provođenje sigurnih higijenskih mjera prilikom klanja životinja u registriranim objektima prema standardima koji su propisani za takvu vrstu klaonica;
  - d) osiguravanje zdravstvene ispravnosti prehrambenih proizvoda i sprečavanje nedozvoljenog prometa zaraženim životinjama i zdravstveno neispravnim prehrambenim proizvodima, proizvodima, sirovinama i otpacima, kojima se može inficirati stanovništvo, veterinarskim pregledom i inspekcijom kontrolom životinja, kao i nadgledanjem životinja, prehrambenih proizvoda, proizvoda životinjskog porijekla, sirovina i otpadaka;
  - e) sprečavanje zagađenja sirovina, proizvoda i prehrambenih proizvoda u prehrambenim i drugim objektima;
  - f) prilikom klanja izvršiti prevenciju zagađenja životne sredine otpadnim hemikalijama i radioaktivnim materijalom štetnim po čovjeka.
2. Za izvođenje mjera iz stava 1. usvajaju se kratkoročni i dugoročni programi zaštite stanovništva od zoonoza, moraju biti određeni rokovi u kojima programi moraju biti realizirani i način finansiranja.
3. Program za opću zaštitu zdravlja od zoonoza donose ministarstva zdravlja entiteta i nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta, a provode nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta i javna zdravstvena služba.

Obavezna je razmjena informacija o podacima koji se odnose na praćenje zoonotičnih bolesti.

Član 12.

Pojava zarazne bolesti, odnosno sumnja na zaraznu bolest

1. Ako se pojavi zarazna bolest ili se pojave znaci, na osnovu kojih se sumnja da je životinja oboljela ili uginula usljed zarazne bolesti, imalac životinje mora o tome odmah, i na propisan način, obavijestiti najbližu veterinarsku organizaciju i nadležni organ na nivou entiteta.
2. Imalac životinje mora do dolaska veterinaru zaštititi, kao i spriječiti pristup drugih lica i životinja do zaražene životinje, krda, jata, pčelinjaka, odnosno trupa uginule životinje.
3. Detaljan način obavještanja od imalaca životinja propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 13.

Utvrđivanje zarazne bolesti

1. Veterinar, koji posumnja na postojanje zarazne bolesti, mora pismenim uputstvom odrediti propisane veterinarske mjere i o tome na propisan način obavijestiti nadležne službe, i na propisan način preduzeti sve potrebne mjere da bi se utvrdilo ili demantiralo postojanje predmetnog

zaraznog oboljenja, odnosno utvrdio uzrok uginuća životinje.

2. Veterinar, koji šalje na ispitivanje materijal iz stava 1. i organizacija koja obavlja dijagnostička ispitivanja, moraju osigurati takav način prijevoza materijala, da ne postoji opasnost za širenje zaraznih bolesti i za kvarenje materijala.
3. Organizacije, koje obavljaju javni prijevoz, odnosno osiguravaju dostavu, moraju osigurati dostavu materijala do ovlaštene laboratorije.
4. Detaljan način prijevoza materijala, mjere veterinaru i način utvrđivanja zarazne bolesti, propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 14.

Obavještanje o zaraznim bolestima

1. Službeni veterinar, na osnovu prijave zarazne bolesti ili sumnje na zaraznu bolest, obavlja epizootiološko ispitivanje.
2. Na sumnju ili s utvrđivanjem zoonoze, službeni veterinar mora obavijestiti i nadležnu zdravstvenu službu.
3. Nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta moraju, u propisanim slučajevima, obavijestiti o pojavi i opasnosti od zarazne bolesti i sve članove kantona/općine, zdravstvenu službu, stočarsku službu, nadležni organ za zaštitu i spašavanje, centar za informiranje, nadležni organ za zaštitu okoline i zainteresirane imaoce životinja, kao i upoznati ih o najvažnijim mjerama, kojima mogu sprečavati zarazne bolesti.
4. Detaljan način obavještanja o sumnji ili nalazu zarazne bolesti propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 15.

Mjere

1. Kada se utvrdi zarazna bolest i dok traje opasnost od nje, u pogledu zarazne bolesti određuju se granice zaraženog i ugroženog područja, određuju propisane mjere i na propisan način obavješta o tome.
2. Način određivanja zaraženog i ugroženog područja i detaljne mjere za utvrđivanje načina prevencije, sprečavanje širenja i suzbijanja zarazne bolesti, uslove za prestanak važenja mjera ustanovljenih radi kontrole zarazne bolesti, kao i način obavještanja i informiranja o tome, propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.
3. O mjerama, koje se odnose na ograničenje kretanja lica i dezinfekciju lica, mora se obavijestiti nadležna zdravstvena služba.

III - VETERINARSKA PREVENTIVA

A) Preventiva u trgovini

Član 16.

Identifikacija životinja i veterinarski certifikat

1. Sve prisutne životinje na teritoriji Bosne i Hercegovine počev od goveda (uključujući bufala i bizone), treba da budu identificirane i njihovo kretanje može biti registrirano u skladu sa sistemom iz stava 3. koji uključuje: registraciju imanja, identifikacijsko markiranje životinja i kodifikaciju na državnom nivou i pasoš za životinje.
2. Aktivnost iz stava 1. je u nadležnosti Ureda, a provode je nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta. Modaliteti tehničke implementacije i funkcioniranje sistema povjereni su Operativnoj agenciji i pod direktnom su odgovornošću Ureda. Informacioni sistem bit će instaliran u Operativnoj agenciji da zabilježi svako kretanje životinja (AIMCS).
3. Vijeće ministara, na prijedlog Ureda, propisuje detaljne uslove identifikacije životinja, izgled i sadržaj pasoša za životinje, kontrole kretanja, implementaciju sistema na bilo kom nivou na teritoriji Bosne i Hercegovine kroz državne

- regulative. Nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta osigurati će njegovo ispravno i stalno funkcioniranje. Regionalni uredi za unos podataka mogu biti uspostavljeni od nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta i provoditi će svoje aktivnosti u skladu s uslovima koje propisuje Vijeće ministara na prijedlog Ureda i pod koordinacijom i kontrolom Operativne agencije.
4. Vijeće ministara, na prijedlog Ureda, propisuje privremene norme koje se odnose na identifikaciju životinja i kontrolu kretanja životinja na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.
  5. Nakon potpune implementacije sistema za goveda i druge vrste, zabranjena je upotreba bilo kojeg drugog identifikacijskog modaliteta za kretanje životinja bez prethodnog odobrenja Ureda.
  6. Životinja u prometu mora biti praćena propisanim veterinarskim certifikatom.
  7. Certifikatom iz stava 6. potvrđuje se zdravstveno stanje životinja, odnosno da na mjestu porijekla životinja nije bila ustanovljena određena zarazna bolest, koju mogu prenijeti predmetne životinjske vrste, ili se potvrđuju drugi propisani zahtjevi.
  8. Veterinarski certifikat može biti izdat jedino nakon utvrđivanja da je životinja zdrava, da ne dolazi iz zaraženog područja, da ne postoji zabrana kretanja ili ograničenje kretanja doneseno radi opće zaštite zdravlja ljudi i životinja i da je životinja korektno identificirana. Veterinarski certifikat životinje mora sadržati identifikacioni broj (kod) sa ušne markice.
  9. Veterinarski certifikat može biti izdat na određeno vrijeme i mora ga potpisati veterinar koji ga je izdao, te mora odgovarati propisima o veterinarskim certifikatima Direktive 96/93/ Vijeća Evrope.
  10. Detaljne uslove za izdavanje, sadržaj i oblik veterinarskog certifikata propisuje Ministarstvo, na prijedlog Ureda.

Član 17.

Veterinarski certifikat ili potvrda za proizvode životinjskog porijekla

1. Proizvodi životinjskog porijekla u trgovini moraju biti na propisan način označeni i praćeni propisanim veterinarskim certifikatom ili potvrdom.
2. Certifikatom ili potvrdom iz stava 1. potvrđuje se zdravstveno stanje proizvoda, odnosno da na mjestu porijekla nije bila ustanovljena određena zarazna bolest, koja se njima može prenijeti i da su ostali propisani zahtjevi ispunjeni.
3. Veterinarski certifikat ili potvrda izdaju se na određeno vrijeme.
4. Detaljne uslove za obilježavanje proizvoda, uslove za izdavanje, sadržaj i oblik veterinarskog certifikata ili potvrde propisuje Ministarstvo, na prijedlog Ureda.

Član 18.

Veterinarska uputa

1. Bolesne i povrijeđene životinje, i životinje, kod kojih su ugrožene osnovne životne funkcije, mogu se prevoziti u klaonicu samo pod propisanim uslovima.
2. U slučajevima iz stava 1. životinje će biti praćene, umjesto veterinarskim certifikatom, veterinarskom uputom kojom se potvrđuje stanje na koje se sumnja i opisuje pruženi tretman.
3. Završni veterinarski pregled životinja iz stava 1. obavlja veterinar u klaonici.
4. Klanje životinja iz stava 1. mora se obaviti u najbližoj klaonici, pod uslovom da su propisani uslovi ispunjeni, ali nikako u isto vrijeme kada se obavljaju redovna klanja. Prije prijevoza životinja u klaonicu moraju biti obavljene sve propisane veterinarske mjere.

5. Imalac životinje mora imati propisanu veterinarsku uputu i za životinje koje šalje u klaonicu iz štala s neprovjerenim ili sumnjivim epizootiološkim prilikama.
6. Detaljan sadržaj veterinarske upute, lica koja je mogu izdati i druge mjere koje je potrebno preduzeti u slučaju izdavanja upute, propisuje Ured.

Član 19.

Veterinarska oznaka zdravstvene ispravnosti prehrambenih proizvoda

1. Prehrambeni proizvodi moraju biti u trgovini na propisan način označeni, odnosno certificirani.
2. Detaljnije uslove o označavanju i certificiranju prehrambenih proizvoda propisuje Ministarstvo, na prijedlog Ureda.

Član 20.

Veterinarska kontrola trgovine životinjama, prehrambenim proizvodima, sirovinama, proizvodima i otpacima

1. Trgovina životinjama, prehrambenim proizvodima, proizvodima i sirovinama dozvoljena je samo ako je na mjestu porijekla obavljena veterinarska inspekcija, urađena njihova identifikacija, tako da se porijeklo može utvrditi i ako su ispunjeni i drugi propisani uslovi.
2. U prijevozu željezničkim, vodenim, zračnim i putničkim prijevoznim sredstvima, dozvoljeno je utovarjanje, premještanje ili istovar životinja, prehrambenih proizvoda, proizvoda, sirovina i otpadaka samo na onim mjestima gdje su ispunjeni propisani uslovi.
3. Prostorije u prijevoznim sredstvima, odnosno prijevozna sredstva iz stava 2., u kojima se prevoze životinje, prehrambeni proizvodi, proizvodi, sirovine i otpaci, moraju biti na propisan način očišćeni, odnosno dezinficirani.
4. U svakom trenutku treba da bude osigurano takvo fizičko odvajanje živih životinja, proizvoda životinjskog porijekla (hrane), materijala i otpadaka i odsustvo bilo kakvog kontakta između njih i proizvoda iste vrste ali različitog higijenskog stanja.
5. Detaljne uslove u pogledu zahtjeva iz ovog člana propisuje Ured.

Član 21.

Zabrana trgovine

1. Vijeće ministara, na prijedlog Ureda, posebnim aktom, ograničava ili zabranjuje trgovinu životinjama, prehrambenim proizvodima, sirovinama, proizvodima, otpacima, stočnom hranom, lijekovima i medicinskim pomagalicama, kada se pojavi životinjska zarazna bolest iz člana 6. stav 2., odnosno iz drugih veterinarskih razloga.
2. Izuzetno, Ured prije izdavanja akta iz stava 1. može izdati odgovarajuća obavezna uputstva iz člana 82., koja stupaju na snagu odmah u slučaju hitnih mjera u javnom interesu, da bi se odvratila neposredna opasnost po zdravlje ljudi, odnosno životinja.

Član 22.

Saglasnost za skupljanje i prodaju

Nadležni upravni organ kantona, grada ili općine izdaje dozvolu za izložbu, zoološki vrt, ocjenjivanje ili takmičenje životinja; za razne priredbe putujućih životinja (cirkusi, putujući zoološki vrt i sl.) i za organiziranu prodaju životinja, kao i sirovina, proizvoda i prehrambenih proizvoda izvan poslovnih prostora isključivo na osnovu prethodne saglasnosti Ureda, nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta, a na osnovu uputstava koje propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 23.**Zadaci tokom prijevoza i u slučaju saobraćajnih nesreća**

1. Imaoci životinja i prijevoznici životinja, prehrambenih proizvoda, sirovina, proizvoda i otpadaka, moraju osigurati propisane uslove za prijevoz i omogućiti pregled na zahtjev lica, koje je prema ovom zakonu ili drugom propisu ovlašteno za pregled.
2. Saobraćajnu nesreću, koja se dogodi tokom prijevoza životinja, prehrambenih proizvoda, sirovina, proizvoda i otpadaka, prijevoznik, odnosno policija mora prijaviti centru za obavještanje, koji o tome bez odgađanja obavještava najbližu veterinarsku organizaciju, koja mora osigurati najbližeg dostupnog službenog veterinara.
3. Službeni veterinar naređuje veterinarskoj organizaciji, koja je ovlaštena za izvođenje javne veterinarske službe, da ponudi prvu veterinarsku pomoć povrijeđenim životinjama.
4. Prijevoznik, odnosno lice koje je on ovlastio, ima obavezu osigurati sva potrebna sredstva za izvođenje svih potrebnih mjera za zaštitu životinja, prehrambenih proizvoda, proizvoda, sirovina i otpadaka.
5. Povrijeđene životinje, koje nisu sposobne za daljnji prijevoz, potrebno je odmah usmrtili.
6. Veterinarsko-higijenska služba i organizacije za odvoz otpadaka s koncesijom, moraju organizirati prijevoz i kompletno uništenje uginulih i ubijenih životinja, oštećenih prehrambenih proizvoda, sirovina, proizvoda i otpadaka.
7. Prijevoznik mora osigurati adekvatno vozilo i odvoz životinja, koje su sposobne za daljnji prijevoz, kao i odvoz neoštećenih sirovina, proizvoda i prehrambenih proizvoda s mjesta saobraćajne nesreće.

Član 24.**Međunarodni transport**

1. Prijevoz životinja, prehrambenih proizvoda, sirovina, proizvoda, veterinarskih lijekova i medicinskih pomagala, stočne hrane i otpadaka i sjemena za vještačko osjemenjavanje, jajnih ćelija i embriona u međunarodnom transportu može biti obavljen jedino preko graničnih prijelaza, gdje je organizirana veterinarska inspekcija i kontrola.
2. Životinje, prehrambeni proizvodi, sirovine, proizvodi, veterinarski lijekovi, medicinska pomagala, stočna hrana i otpaci moraju biti podvrgnuti veterinarskoj inspekciji i kontroli i, ukoliko je potrebno, testiranju uzoraka na graničnim prijelazima.
3. Utovaranje, premještanje, istovaranje i skladištenje životinja, prehrambenih proizvoda, sirovina, proizvoda, veterinarskih lijekova, medicinskih pomagala, stočne hrane i otpadaka izvodi se pod veterinarskom kontrolom, u skladu s propisanim uslovima.
4. Uvoz i tranzit životinja, prehrambenih proizvoda, sirovina, proizvoda, lijekova i medicinskih pomagala, stočne hrane i otpadaka dozvoljava se nakon prethodnog veterinarskog pregleda na granici, odlukom kojom se, za svaki slučaj posebno, ustanovljava da, s obzirom na propisane uslove, nema veterinarskih smetnji za njihov uvoz i tranzit. Bez obzira na prethodni stav, uvoz i tranzit kućnih životinja dozvoljen je bez prethodnog veterinarskog pregleda, pod uslovom da životinje prati propisani veterinarski certifikat.
5. Uvoz i tranzit drugih materija, kojima se može prenijeti zarazna bolest (npr. lovnih i ribolovnih trofeja, seruma, mikroorganizama i sl.), bit će dozvoljen nakon prethodnog veterinarskog pregleda na granici, odlukom kojom se, za svaki slučaj posebno, utvrđuje da, s obzirom na propisane uslove, nema veterinarskih smetnji za njihov uvoz i tranzit.
6. Za uvoz stranih vrsta životinja koje slobodno žive, uvoznik mora dobiti, u skladu s propisima, saglasnost nadležnog ministarstva.

7. Uslove za rad, lokaciju i način rada graničnih prijelaza iz ovog člana propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.
8. Uslove za uvoz i tranzit životinja i proizvoda iz stava 4. ovog člana propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 25.**Inspekcija prilikom uvoza**

1. Prilikom uvoza životinja i proizvoda u Bosnu i Hercegovinu moraju biti izvršeni propisani veterinarski pregledi, inspekcija i ispitivanja.
2. Pregledi iz stava 1. moraju biti obavljani na mjestima granične veterinarske inspekcije u skladu sa članom 24.
3. Vrste pregleda, ispitivanja i način izvođenja propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 26.**Objekti i životinje koji potiču iz drugih država**

1. Uvoz prehrambenih proizvoda, sirovina, proizvoda, stočne hrane, veterinarskih lijekova i otpadaka dozvoljen je samo iz onih objekata koji ispunjavaju propisane uslove i koji su registrirani kod EU i uneseni u registar Ureda.
2. Izuzetno, Ured može dozvoliti uvoz iz stava 1. i iz nekih drugih objekata, ako ustanovi da su propisi, standardi, proizvodnja i kontrola, koje obavlja država izvoznica, najmanje jednaki propisima u Bosni i Hercegovini i da je osigurana najmanje jednaka zaštita potrošača. Troškovi idu na teret uvoznika.
3. Ured može organizirati inspekciju radi provjere objekta iz stava 2. Provjeru vrši komisija od tri člana, od kojih je jedan član iz Ureda i po jedan član iz entitetskih veterinarskih službi. Troškovi pregleda idu na teret uvoznika.
4. Uvoz životinja dozvoljen je samo ako ispunjava propisane uslove u pogledu zdravstvene zaštite životinja i zaštite životinja od mučenja.

B) Preventiva u proizvodnji i trgovini proizvodima, sirovinama, prehrambenim proizvodima i stočnom hranom**Član 27.****Veterinarska inspekcija i kontrola**

1. Proizvodnja, plasiranje na tržište i trgovina proizvodima, sirovinama, prehrambenim proizvodima životinjskog porijekla, stočnom hranom i otpacima dozvoljeni su jedino u registriranim objektima, koji ispunjavaju propisane uslove i koji su pod stalnom veterinarskom kontrolom.
2. Objekat ne smije početi proizvodnju dok nije registriran i dok mu nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta ne odredi veterinarski kontrolni broj.
3. Da bi se provela proizvodnja sirovina, prehrambenih proizvoda životinjskog porijekla i stočne hrane, kao i drugih proizvoda, obavezna je registracija objekta za klanje životinja, sakupljanje, pripremu, obradu, preradu, doradu, uvijanje, preduvijanje i pakovanje sirovina, prehrambenih proizvoda i stočne hrane, kao i drugih proizvoda.
4. Obavezna je registracija svih objekata, koji u proizvodnji upotrebljavaju sirovine i prehrambene proizvode životinjskog porijekla u neobrađenom, odnosno neprerađenom stanju, kao i meso i mesne artikle.
5. Da bi se vršila trgovina proizvoda, sirovina, prehrambenih proizvoda životinjskog porijekla i stočne hrane, obavezno je registrirati objekte za skladištenje i distribuciju onih proizvoda, sirovina, prehrambenih proizvoda i stočne hrane, kojima se može prenijeti zarazna bolest, kao i onih koji mogu prouzrokovati zarazu koja je štetna po čovjeka i životinje.
6. Veterinarska kontrola i pregled koji se vrše u okviru objekata za proizvodnju i trgovinu proizvodima, sirovinama, hrane i stočne hrane iz stava 1. također se

- primjenjuju na prostorije, opremu i instalacije, uspješnost i pravilnost izvođenja vlastitih kontrola objekta, dokumentaciju i propisane evidencije.
7. Standardi veterinarske kontrole primjenjuju se na prijevozna sredstva koja se koriste na području registriranog objekta za utovar/istovar proizvoda, sirovina, prehrambenih proizvoda životinjskog porijekla, otpadaka i stočne hrane.
  8. Veterinarski standardi, uzimanje uzoraka, testiranje i nadgledanje moraju se primijeniti na proizvodne metode i trgovinu sirovinama, prehrambenim proizvodima životinjskog porijekla, stočnom hranom i ostalim proizvodima i također se moraju primijeniti i na životinje, sirovine, proizvode, prehrambene proizvode životinjskog porijekla, stočnu hranu, otpatke, otpadne vode, čvrsto i tečno đubrivo, upotrebu proizvoda i supstanci, koje dolaze u dodir sa životinjama i materijalima za pakovanje.
  9. Veterinarski kontrolni pregledi moraju se izvršiti radi provjere zdravstvene ispravnosti sirovina, prehrambenih proizvoda životinjskog porijekla u proizvodnji i prometu, uključujući i stočnu hranu, kao i druge proizvode.
  10. Detaljne veterinarske uslove za proizvodnju, puštanje u promet i trgovinu sirovinama, proizvodima, prehrambenim proizvodima životinjskog porijekla, stočnom hranom, otpacima, otpadnim vodama, čvrstim i tečnim đubrivom, kao i kontrolu iz ovog člana propisuje Ministarstvo, na prijedlog Ureda.
  11. Detaljne veterinarske uslove za transmisivne spongiformne encefalopatije TSE (BSE, screpi i dr.) propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 28. Izuzeci

Klanje životinja i proizvodnja prehrambenih proizvoda i stočne hrane izvan registriranih objekata bit će dozvoljeni jedino u izuzetnim slučajevima koje propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 29. Gradenje objekata

1. Projektna dokumentacija za gradnju ili rekonstrukciju objekata, namijenjenih proizvodnji, plasiranju na tržište i trgovini životinjama, prehrambenim proizvodima, sirovinama, proizvodima, otpacima, stočnom hranom, čvrstim i tečnim đubrivom (u daljem tekstu: objekat pod veterinarskom inspekcijom i kontrolom), mora biti u skladu s veterinarskim uslovima, koje za pojedinačne vrste takvih objekata propisuje Ured.
2. Uz projektnu dokumentaciju za izdavanje dozvole za gradnju ili rekonstrukciju objekta pod veterinarskom inspekcijom i kontrolom, mora biti dobijena saglasnost nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta.

Član 30. Razvrstavanje i registracija objekata

1. Objekti pod veterinarskom inspekcijom i kontrolom razvrstavaju se u prehrambene i druge objekte. U registar prehrambenih i drugih objekata mogu se kod nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta upisati jedino objekti koji ispunjavaju propisane uslove.
2. Međutim, u registar se mogu upisati i prehrambeni objekti, koji ne ispunjavaju sve propisane uslove, ali imaju ograničeno područje djelatnosti, odnosno područje trgovanja. Ured propisuje uslove koje objekat ne mora ispunjavati, kao i ograničenja njihove djelatnosti i područja trgovanja.

Član 31. Postupak razvrstavanja i registracije objekata

1. Zahtjev za registraciju objekta, koji mora biti pod veterinarskom inspekcijom i kontrolom, podnosi se

- nadležnom organu entiteta i Brčko Distrikta na mjestu na kojem se objekat nalazi.
2. Po prijemu zahtjeva za registraciju prehrambenog objekta iz člana 30. stav 2. i objekata za proizvodnju hrane, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta odlukom imenuju komisiju za pregled objekta koji je u pitanju. Komisija mora imati najmanje tri člana, a predsjednik mora biti službeni veterinar. Odluku o odobrenju, kojom se utvrđuje da su ispunjeni svi propisani uslovi, donosi nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta na osnovu mišljenja komisije.
  3. Na osnovu odluke iz stava 2. određuje se i upis u registar objekta, veterinarski kontrolni broj, odobrava obavljanje pojedinačnih djelatnosti proizvodnje i trgovine, kao i ograničenja, ako je to potrebno. Obavještenje i kompletan spis u kopiji dostavlja se Uredu, koji vodi jedinstven registar za cijelu Bosnu i Hercegovinu.
  4. Kada komisija iz stava 2. ustanovi da je objekat moguće razvrstati jedino kao prehrambeni objekat iz člana 30. stav 2., to u mišljenju predlaže nadležnom organu entiteta i Brčko Distrikta koji donosi odluku u skladu sa stavom 6.
  5. Troškove komisijske inspekcije snosit će podnosilac zahtjeva.
  6. Po prijemu zahtjeva za registraciju drugih objekata iz člana 30. st. 1. i 2. i prehrambenih objekata, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta imenovat će komisiju za pregled predmetnog objekta. Komisija mora imati najmanje tri člana, a predsjednik mora biti službeni veterinar. Odluku o odobrenju (ispunjavanju uslova) izdaje nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta, na osnovu mišljenja komisije. Odlukom se određuje i upis u registar objekata, koji se vodi kod nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta, određuje veterinarski kontrolni broj, odobrava obavljanje pojedinačnih djelatnosti proizvodnje i trgovine, kao i ograničenja kapaciteta i obima trgovanja. Podaci o registracijama i upisima objekata mjesečno se dostavljaju u Ured. Objekti, prehrambeni objekti i drugi objekti na teritoriji Brčko Distrikta registruju se kod nadležnog organa u skladu sa Statutom Brčko Distrikta.
  7. Ako nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta utvrdi da registrirani objekat više ne ispunjava propisane uslove, ili ako ne otkloni nedostatke, koji mogu negativno utjecati na higijenu proizvodnje, onda će ukinuti svoju odluku o registraciji objekta i opozvati službene veterinare iz objekta, koji obavljaju veterinarski pregled i kontrolu.
  8. Detaljne uslove za razvrstavanje objekata i postupak za upis objekta u registar propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 32. Veterinarska inspekcija i kontrola

1. Zdravstvena ispravnost prehrambenih proizvoda i stočne hrane utvrđuje se na osnovu veterinarsko-zdravstvenog pregleda objekata, životinja za klanje, sirovina, prehrambenih proizvoda i stočne hrane, kao i dokumentacije i evidencija.
2. Ako se na osnovu pregleda iz stava 1. i drugih ispitivanja utvrdi da se životinja ne smije zaklati, klanje se zabranjuje, a životinja se na propisan način obilježava i određuju se propisane mjere.
3. Ako se na osnovu kontrolnih pregleda i drugih ispitivanja iz stava 1. ustanovi da sirovine, prehrambeni proizvodi ili stočna hrana nisu zdravstveno ispravni, rješenjem se zabranjuje dalja proizvodnja, plasiranje na tržište ili trgovina, i određuju se propisane mjere za uklanjanje uzroka neispravnosti, ili za vraćanje u prvobitno stanje sirovina, prehrambenih proizvoda ili stočne hrane ili, ako je to potrebno, i uništenje.
4. U slučajevima zabrane klanja životinja određenih za klanje i prilikom utvrđivanja zdravstvene neispravnosti sirovina, prehrambenih proizvoda i stočne hrane, imalac životinja za

klanje, odnosno imalac sirovina, prehrambenih proizvoda i stočne hrane, ima pravo zahtijevati ponovni pregled (superkontrolu), izuzev ukoliko je utvrđeno postojanje patogenih mikroorganizama. Ponovni pregled obavlja komisija, koju imenuje nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta. Zahtjev je potrebno podnijeti bez odgađanja kod službenog veterinara, koji je obavio veterinarski pregled i utvrdio zdravstvenu neispravnost koji će, bez odgađanja, a najkasnije u roku od 24 sata, obavijestiti komisiju i predočiti joj cjelokupnu dokumentaciju o obavljenom pregledu.

5. Rezultat ponovnog pregleda smatra se konačnim.
6. Troškove ponovnog pregleda snosi nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta, ako je rezultat u korist klijenta. U suprotnom, troškove snosi klijent.
7. Detaljne mjere i postupke iz stava 3. i sadržaj i način rada komisije iz stava 4. propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 33.

Ostaci (rezidue) štetnih i zabranjenih materija u životinjama, sirovinama, prehrambenim proizvodima i stočnoj hrani

1. Veterinari, imaoći životinja i druga pravna i fizička lica, moraju sprečavati djelovanje štetnih materija u sirovinama, prehrambenim proizvodima i stočnoj hrani, kao i obavljati propisane preventivne mjere.
2. Ured može odrediti zabranu upotrebe određenih štetnih materija.
3. Nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta može odrediti, na osnovu procjene rizika, zabranu plasiranja na tržište, zabranu trgovine i opozvati iz trgovine prehrambene proizvode, sirovine, otpatke i stočnu hranu, koji sadrže određene štetne materije.
4. Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta moraju osigurati sistematsku kontrolu (monitoring) životinja, sirovina, prehrambenih proizvoda i stočne hrane, nad sadržajima ostataka štetnih materija i kontrolu nad upotrebom zabranjenih materija.
5. Detaljne uslove iz ovog člana propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 34.

Osiguranje zdravstvene ispravnosti stočne hrane

1. Fizička i pravna lica, koja su registrirana za proizvodnju, skladištenje ili trgovinu stočnom hranom, moraju osiguravati zdravstvenu ispravnost stočne hrane u svim fazama proizvodnje, skladištenja i trgovine stočnom hranom.
2. Zabranjena je trgovina zdravstveno neispravnom stočnom hranom.
3. Stočna hrana, kojoj je istekao rok upotrebe, naveden u deklaraciji, smije se, s dozvolom službenog veterinara, upotrijebiti u onu svrhu koju, nakon prethodnog laboratorijskog ispitivanja uzoraka, odredi ovlaštena laboratorija, ako ustanovi da je stočna hrana zdravstveno ispravna.
4. Detaljne uslove o zdravstvenoj ispravnosti stočne hrane i ograničenja za upotrebu sirovina propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 35.

Kontrola stočne hrane i izdavanje certifikata

1. Stočna hrana u trgovini mora imati veterinarski certifikat, odnosno drugi odgovarajući propisan dokument o zdravstvenoj ispravnosti materija koje ulaze u njen sastav.
2. Detaljne uslove za izdavanje, sadržaj i oblik veterinarskog certifikata i drugog odgovarajućeg dokumenta propisuje Ministarstvo, na prijedlog Ureda.

Član 36.

Veterinarska kontrola stočne hrane

Predmet veterinarsko-zdravstvene kontrole moraju biti stočna hrana i objekti, u kojima se proizvodi ili skladišti stočna hrana za trgovinu, uključujući i stočnu hranu i objekte kod imalaca životinja.

C) Preventiva u razmnožavanju životinja

Član 37.

Uslovi

1. U odgajalištima rasnih životinja, odnosno u veterinarsko-stočarskim centrima ne smiju postojati određene zarazne bolesti.
2. Vlasnik odgajališta rasnih životinja, odnosno veterinarsko-stočarskog centra mora osigurati da sistematično prati nabavku, zdravlje i reproduktivnu sposobnost rasnih životinja, kao i dobijanje, proizvodnju, skladištenje i promet životinjskim sjemenom, jajnim ćelijama i embrionima, primjenom propisa o zdravstvenoj ispravnosti sjemena životinja, jajnih ćelija i embriona, kao i minimalnih uslova za obavljanje te djelatnosti.
3. U veterinarsko-stočarskim centrima i u organiziranom prirodnom pripustu reproduktivnih životinja, najmanje jednom godišnje vrše se dijagnostička ispitivanja na zarazne i spolne bolesti.
4. Zarazne bolesti iz stava 1., kao i uslove zdravstvene ispravnosti životinjskog sjemena, jajnih ćelija i embriona, kao i minimalne uslove za sposobnost oplodivanja propisuje Ministarstvo, na prijedlog Ureda.

Član 38.

Proizvodnja, skladištenje i plasiranje sjemena na tržište

1. Proizvodnju, skladištenje i plasiranje na tržište sjemena rasnih životinja, jajnih ćelija i embriona rasnih životinja mogu obavljati organizacije, koje ispunjavaju propisane uslove i koje su registrirane kod nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta.
2. O dobijanju, skladištenju i plasiranju na tržište sjemena rasnih životinja, jajnih ćelija i embriona, organizacije iz stava 1. moraju voditi propisanu evidenciju.
3. Uslove za obavljanje djelatnosti iz stava 1. kao i sadržaj i način vođenja evidencije i njen sadržaj propisuje Ministarstvo, na prijedlog Ureda.

Član 39.

Osjemenjavanje

1. Osjemenjavanje obavljaju veterinarske organizacije, koje ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom.
2. Detaljnije uslove iz stava 1. propisuju nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta.

Član 40.

Parjenje i prirodno parjenje

Veterinarske organizacije, koje su dobile koncesiju u skladu s ovim zakonom, sistematski prate zdravlje i zdravstvenu reproduktivnu sposobnost rasnih životinja pri parjenju i prirodnom parjenju, vrše pregled evidencije parjenja i prijavljuju nadležnom organu entiteta i Brčko Distrikta svaku sumnju na spolne ili druge zarazne bolesti, kao i konstitucijske defekte u zdravlju životinja.

Član 41.

Obavješćavanje

1. Pri svakom ustanovljavanju bolesti neke rasne životinje, s trajnim reproduktivnim smetnjama ili pri utvrđivanju zdravstvene neispravnosti životinjskog sjemena, jajnih ćelija ili embriona, imalac odgajališta rasnih životinja mora osigurati obavljanje propisanih mjera.

2. Veterinarske organizacije i uzgajivači koji mogu, u skladu s propisima, obavljati osjemenjavanje, moraju o rezultatima plodnosti na svom području obavještavati nadležne organe entiteta i Brčko Distrikta, kao i stočarsku službu.
3. Detaljnije mjere iz stava 1. propisuje Ministarstvo, na prijedlog Ureda.

D) Zaštita okoline

Član 42.

Prava i dužnosti

1. Pravna i fizička lica moraju sprečavati zagađenje okoline i djelovanja štetna po zdravlje, koji mogu nastati uzgojem, proizvodnjom, preradom, trgovinom i upotrebom životinja, proizvoda, prehrambenih proizvoda, sirovina, stočne hrane i otpadaka.
2. Sa otpacima i otpadnim vodama potrebno je postupati u skladu s ovim zakonom i podzakonskim aktima i propisima o očuvanju okoline.
3. Preventivne mjere za očuvanje okoline su:
  - a) osiguravanje odgovarajućeg odstranjivanja, prerade, obrade i upotrebe otpadaka, čvrstih i tečnih đubriva;
  - b) osiguravanje odgovarajućeg skladištenja otpadaka, čvrstih i tečnih đubriva;
  - c) određivanje postupka higijenzacije životinjskog izmeta i otpadnih voda;
  - d) smanjenje opasnosti od infekcije, određivanjem odgovarajućih higijenskih uslova u štalama i okolini (higijenski uslovi, mikroklima, ograničenje amonijaka, odstranjivanje otpadaka i izmeta; čišćenje i dezinfekcija);
  - e) utvrđivanje ispravnosti proizvoda od đubriva, prerađenog đubriva i komposta;
  - f) sprečavanje zagađenja podzemnih voda uzročnicima zaraznih i parazitarne bolesti i štetnih ili radioaktivnih materija.

Član 43.

Postupanje s trupovima uginulih životinja i otpacima

1. Trupove uginulih životinja i otpatke potrebno je preraditi, obraditi ili uništiti u objektima za preradu, obradu ili uništenje otpadaka životinjskog porijekla.
2. Imalac životinje mora, na propisan način, prijaviti uginuće životinje i predati trup uginule životinje organizaciji koja ima koncesiju za obavljanje veterinarsko - higijenske službe, u skladu s ovim zakonom.
3. Ovlaštena organizacija iz stava 2. mora na propisan način osigurati prijevoz životinjskog trupa s mjesta uginuća do objekta za obdukciju ili preradu, kao i osigurati skupljanje otpadaka na propisan način i propisan veterinarski red u tom objektu.
4. Veterinarsko-higijenska služba mora osigurati: primanje prijave o uginuću životinja, prijevoz životinjskih trupova i drugih otpadaka na propisan način, pomoć pri obdukciji, higijensko održavanje i dezinfekciju mjesta uginuća, objekata za obdukciju, vozila i opreme.
5. Na sumnju da je životinja uginula usljed zarazne bolesti ili usljed bilo kog drugog razloga mora se utvrditi uzrok uginuća.
6. Pravna i fizička lica, koja obavljaju djelatnost u kojoj nastaju otpaci, moraju na propisan način osigurati odvoz otpadaka na najbliže mjesto za skupljanje otpadaka ili u objekte za preradu otpadaka.
7. U objektima za obdukciju i preradu mora biti osiguran propisani veterinarski red. U objektima za obdukciju mora biti organizirana i stalna veterinarska služba za utvrđivanje uzroka uginuća. Obdukciju mora izvršiti diplomirani veterinar, odnosno doktor veterinarske medicine koji mora izdati certifikat u kojem je naveden uzrok uginuća.

8. Detaljnije uslove o prijavi uginuća, transportu, tretiranju životinjskih otpadaka, preradi i uslove za objekte i objekte za obdukciju, preradu i spaljivanje propisuje Ministarstvo, na prijedlog Ureda.

Član 44.

Zakopavanje životinjskih trupova

1. Izuzetno od odredbe člana 43. stav 1., mogu se životinjski trupovi na propisan način zakopati ili spaliti na groblju koje ispunjava propisane uslove.
2. Izuzetne slučajeve, način zakopavanja i spaljivanja, kao i uslove koje moraju ispunjavati groblja, propisuje Ministarstvo, na prijedlog Ureda.

IV - MINIMALNI OBIM ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽIVOTINJA

Član 45.

Minimalni obim zaštite životinja - primarna veterinarska zaštita životinja

Minimalni obavezni obim zaštite životinja od zaraznih bolesti obuhvata:

1. sistematično praćenje stanja zaraznih bolesti (dijagnostička terenska i laboratorijska, kao i patoanomska ispitivanja) i vakcinisanja životinja, koje svake godine propisuje Ured u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta;
2. u slučaju sumnje na određene zarazne bolesti, osigurati dijagnostička terenska i laboratorijska ispitivanja, kao i patoanomska dijagnostiku, kojom se potvrđuje bolest ili se odbacuje sumnja;
3. sprečavanje zaraznih bolesti u slučajevima prirodnih i drugih nesreća i ako se pojave zarazne bolesti s liste A u susjednim državama ili u Bosni i Hercegovini i laboratorijska, kao i patoanomska ispitivanja za dijagnosticiranje zaraznih bolesti, za koje je potrebno odmah utvrditi zaraznu bolest ili uzrok uginuća, koje propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda;
4. proučavanje epizootiološke situacije, razvijanje i uvođenje novih laboratorijskih metoda za dijagnostiku i kontrolu, kao i prosljeđivanje i publiciranje novih veterinarsko-medicinskih dostignuća, novih propisa, postupaka, odnosno metoda stručnog rada;
5. obavezne veterinarske preglede u skladu s ovim zakonom;
6. pripremu epidemioloških studija i analize rizika povodom unosa životinjskih zaraznih bolesti u Bosnu i Hercegovinu i ispitivanja ekonomski optimalnih mjera, i procjena finansijskih posljedica propisanih mjera u slučaju pojave životinjskih zaraznih bolesti;
7. uvođenje plana hitnih intervencija u slučaju bolesti;
8. obrazac veterinarskih certifikata, uputa i potvrda u skladu s ovim zakonom;
9. primjerene zalihe vakcina, sredstava za dezinficiranje i drugih sredstava za sprečavanje, utvrđivanje i suzbijanje životinjskih zaraznih bolesti;
10. organizirano veterinarsko obrazovanje imalaca životinja;
11. neprekidnu veterinarsku djelatnost za terensku i laboratorijsku dijagnostiku zaraznih bolesti, za koje je potrebno odmah ustanoviti zaraznu bolest ili uzrok uginuća;
12. veterinarsko - higijensku službu;
13. stručno usavršavanje veterinaru i veterinarskih asistenata;
14. nadoknadu za životinje, predmete i sirovine.

Član 46.

Nadoknada

1. Nadležni organi moraju osigurati imaoocu životinje nadoknadu za životinje, koje su bile ubijene ili zaklane, kao i za predmete i sirovine, koji su bili oštećeni, pokvareni ili uništeni prilikom realizacije određenih mjera za suzbijanje

zaraznih bolesti sa liste A i naročito opasnih zaraznih bolesti i zoonoza, u slučajevima:

- a) kada je izbijanje zarazne bolesti ili sumnje na zaraznu bolest odmah prijavljeno;
  - b) kada je obavljeno obavezno preventivno vakcinisanje u određenim vremenskim periodima, kao i dijagnostičko i drugo ispitivanje životinja;
  - c) ako su implementirane i druge propisane i određene mjere za sprečavanje i suzbijanje bolesti.
2. Nadoknade iz stava 1. ne isplaćuju se ako se bolest pojavila tokom uvoza životinje ili tokom propisanih ispitivanja životinje u međunarodnoj trgovini (karantin).
  3. Posebno određene zarazne bolesti i zoonoze iz stava 1. određuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 47.

Postupak za isplatu nadoknade

1. Nadoknada iz člana 46. stav 1. određuje se prema tržišnoj vrijednosti životinje, sirovine, odnosno predmeta. Ako je ubijena, odnosno zaklana životinja ili uništena, odnosno oštećeni predmet, odnosno sirovina u cijelosti ili djelimično još upotrebljiva, nadoknada se smanjuje za vrijednost još upotrebljivog dijela.
2. Postupak za isplatu nadoknade pokreće se na zahtjev imaoca. Zahtjev se podnosi kod nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta i prilaže se propisana dokumentacija. U postupku za potvrđivanje nadoknade ne plaća se administrativna taksa.
3. O tome, da li će se imaocu isplatiti nadoknada, odlučuje odlukom nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta. Protiv te odluke dozvoljena je žalba drugostepenom organu kojem pripada nadležni organ entiteta i Brčko Distrikt, u roku od osam dana od dana prijema odluke.
4. O samoj visini nadoknade iz stava 1. odlučuju nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta, na osnovu datog izvještaja procjenitelja s formiranog spiska procjenitelja ili formirana komisija za procjenu štete.
5. Protiv odluke o visini nadoknade iz stava 4. nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor kod nadležnog suda u roku od 30 dana od dana dostavljanja odluke.
6. Postupak i dokumentaciju za isplatu nadoknade iz stava 2., kao i uslove za procjenitelje, detaljno propisuju nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta.

V - FINANSIRANJE ZDRAVSTVENE ZAŠTITE ŽIVOTINJA, NAKNADE I TROŠKOVI

Član 48.

Finansiranje minimalnog obima zdravstvene zaštite životinja i javne veterinarske službe

1. Sredstva, prikupljena prema ovom zakonu, prihod su budžeta. Finansiranje zadataka osigurava se iz budžetskih sredstava, osiguranih za tekuću godinu.
2. Ako nije ovim zakonom i na njegovoj osnovi izdatih propisa drugačije određeno, za prikupljanje, odvajanje, naplaćivanje, ograničavanje i kontrolu naknada primjenjuju se odredbe propisa o administrativnim taksama.

Član 49.

Naknade i troškovi

1. Za propisane certifikate i potvrde o zdravstvenoj ispravnosti i veterinarsku kontrolu, kao i preglede, plaća se naknada.
2. Visinu naknada i način njihovog obračunavanja propisuje Ministarstvo, na prijedlog Ureda.
3. Imalac životinje, sirovina, proizvoda, prehrambenih proizvoda i otpadaka, kao i stočne hrane, uvoznik, izvoznik, odnosno pošiljalac dužan je platiti troškove svih drugih radova za izvođenje mjera, koje su mu naložene, osim

troškova iz čl. 45. i 46. (osim propisanih, koje garantira Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta).

VI - VETERINARSKJE DJELATNOSTI

A) Opće odredbe o implementaciji

Član 50.

Implementacija

1. Veterinarsku djelatnost implementiraju Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta, nacionalni veterinarski instituti u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: NVI), veterinarsko-stočarski centri za reprodukciju, veterinarske organizacije, ovlaštene laboratorije drugih organizacija, veterinarska komora, kao i druge organizacije, koje dobiju koncesiju u skladu s ovim zakonom.
2. Veterinarska služba u entitetskim vojskama osigurava izvođenje određenih veterinarskih djelatnosti za potrebe vojske u skladu sa stručnim načelima utvrđenim ovim zakonom. Nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta i veterinarske službe u vojsci entiteta saraduju i stručno usklađuju svoj rad. U tu svrhu, osnivaju stručno savjetodavno veterinarsko tijelo.
3. Veterinarske djelatnosti, kao i detaljnije uslove saradivanja i stručnog usklađivanja iz stava 1. propisuju zajedno Ured i nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta u saradnji s ministarstvima odbrane entiteta.

Član 51.

Veterinarske djelatnosti

Veterinarske djelatnosti, predviđene ovim zakonom, su:

1. praćenje zdravstvenog stanja životinja;
2. publiciranje veterinarskih certifikata, uputstava i potvrda;
3. ispunjavanje, odnosno potvrđivanje veterinarskih certifikata za životinje, uputa i potvrda za trgovinu u Bosni i Hercegovini;
4. ispunjavanje, odnosno potvrđivanje ostalih veterinarskih certifikata i potvrda;
5. obilježavanje životinja, kao i vođenje registra životinja u skladu s propisima;
6. izvođenje mjera za sprečavanje, otkrivanje, liječenje i suzbijanje životinjskih bolesti, kao i povreda i hirurških intervencija nad životinjama;
7. briga za zdravlje rasnih životinja i zdravstvenu sposobnost za razmnožavanje, izvođenje mjera za sprečavanje i uklanjanje neplodnosti i osjemenjivanje;
8. veterinarski pregledi životinja;
9. veterinarski pregledi proizvoda, sirovina i prehrambenih proizvoda i njihovo obilježavanje, kao i veterinarski pregledi stočne hrane, vode za napajanje životinja i otpadaka u proizvodnji, skladištenju i prometu radi osiguravanja zdravstvene ispravnosti;
10. osnovna terenska i laboratorijska dijagnostika za otkrivanje zaraznih bolesti životinja;
11. praćenje i kontrola trgovine i upotrebe lijekova u veterinarskoj medicini;
12. snabdijevanje lijekovima za pružanje veterinarskih usluga;
13. snabdijevanje veterinarskih organizacija lijekovima, kao i sredstvima za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju;
14. laboratorijska i klinička ispitivanja veterinarskih lijekova;
15. kontrola efikasnosti i štetnosti lijekova;
16. savjetovanje na području zdravstvene zaštite životinja, patologije ishrane i uzgoja životinja s veterinarskog stanovišta;
17. veterinarsko vaspitanje i edukacija imaoca životinja u vezi s izvođenjem veterinarske djelatnosti;

18. proučavanje higijenskih prilika u objektima za uzgoj životinja i higijene u drugim objektima i opremi sa stanovišta zdravstvenog očuvanja i zaštite životinja i ljudi;
19. hitna veterinarska pomoć;
20. bolničko liječenje životinja;
21. izdavanje lijekova i sredstava za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju imaocima životinja sa savjetovanjem i uputstvima za upotrebu, sa stanovišta zdravstvene zaštite životinja i ljudi;
22. praćenje i proučavanje epizootiološkog stanja i prilika u državi;
23. praćenje zdravstvenog stanja životinja, fiziologije i patologije, reprodukcije sa osjemenjivanjem životinja na nacionalnom nivou;
24. proučavanje utjecaja veterinarskih mjera na okolinu;
25. kontrola zdravstvene ispravnosti prehrambenih proizvoda, proizvoda, otpadaka i stočne hrane, životinjskog sjemena, jajnih ćelija i embriona, kao i vode za napajanje životinja;
26. vođenje registra životinja i objekata na regionalnom i nacionalnom nivou u skladu s propisima;
27. organizacija i vođenje sprečavanja, suzbijanja i iskorjenjivanja životinjskih bolesti i zoonoza;
28. saradivanje u radu komisije za ocjenjivanje, odabir i priznavanje rasnih životinja, rasnih ribljih jata i rasnih pčelinjih matica;
29. priprema stručnih osnova za planiranje i za usvajanje mjera u zdravstvenoj zaštiti životinja;
30. posredno rješavanje pitanja zaštite zdravlja ljudi, stočarske proizvodnje i tehnologije, kao i savjetovanje;
31. praćenje zdravstvenog stanja i liječenje pčela;
32. praćenje zdravstvenog stanja i liječenje riba;
33. izvođenje patomorfološke dijagnostike;
34. izvođenje veterinarsko - sanitarne službe;
35. izvođenje dezinfekcije, dezinsekcije i deratizacije;
36. laboratorijska ispitivanja materijala, životinja, prehrambenih proizvoda i sirovina, životinjskog sjemena, jajnih ćelija i embriona, vode za napajanje životinja, zraka, zemlje, stočne hrane i dodatka, otpadaka i otpadnih voda, radi dijagnostike životinjskih zaraznih i drugih životinjskih bolesti, odnosno utvrđivanja zdravstvene ispravnosti proizvoda;
37. osiguravanje priprema za odbranu i zaštitu, kao i djelovanja veterinarske službe u ratu ili u slučajevima prirodnih i drugih nesreća, kao i u vanrednom stanju;
38. osiguravanje osposobljavanja jedinica za prvu veterinarsku pomoć civilne zaštite;
39. organiziranje veterinarskog obrazovanja imaoca životinja i stanovništva;
40. stručni obrazovni rad na području veterinarske djelatnosti;
41. organiziranje i izvođenje kurseva za osnovno znanje o životinjskim zaraznim bolestima;
42. specijalističke kliničke, laboratorijske, rendgenske i druge dijagnostičke pretrage u skladu sa stručnom usmjerenišću;
43. veterinarsko - medicinska istraživanja;
44. zdravstvena zaštita rasnih životinja u centrima za osjemenjivanje, sistematsko praćenje zdravlja rasnih životinja i njihove zdravstvene sposobnosti osjemenjivanja;
45. zadobijanje, priprema, provjera zdravstvene ispravnosti, skladištenje i distribucija životinjskog sjemena, jajnih ćelija i embriona;
46. sprečavanje zagađivanja okruženja uzročnicima i prenosio-cima životinjskih zaraznih bolesti;
47. provjera rezultata laboratorijskih ispitivanja izvođenjem uporednih testova i usklađivanje metodoloških postupaka;
48. organizacija i izvođenje intralaboratorijske kontrole;
49. osiguravanje izvođenja kontrole imunosti;
50. razvijanje i uvođenje novih laboratorijskih metoda za dijagnostiku životinjskih zaraznih bolesti i za analizu ostataka kontaminenata okruženja i veterinarskih lijekova, kao i za druga ispitivanja sirovina, prehrambenih proizvoda i stočne hrane;
51. osiguravanje izvođenja i organizacija praćenja ostataka (rezidua) štetnih materija u prehrambenim proizvodima;
52. osiguravanje izvođenja i organizacija praćenja ostataka štetnih materija kod životinja i stočne hrane;
53. praćenje efikasnosti i utvrđivanje ispravnosti pojedinačnih sredstava za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju;
54. uvođenje, razvijanje i uspostavljanje informativnog sistema u veterinarstvu Bosne i Hercegovine;
55. razvijanje i uvođenje novih kliničkih laboratorijskih metoda za dijagnostiku i liječenje zaraznih bolesti životinja, organskih, metaboličkih, uzgojnih i drugih bolesti, statusa bolesti i povreda životinja;
56. razvijanje i uvođenje novih postupaka pri osjemenjivanju i presađivanju embriona, kao i laboratorijskog rada s jajnim ćelijama;
57. preduzimanje koraka za higijenizaciju otpadnih voda, đubriva, čvrstog i tečnog đubriva;
58. prosljeđivanje novih veterinarsko-medicinskih dostignuća, novih postupaka i metoda stručnog rada;
59. ispitivanja na području očuvanja okruženja, higijene zraka i vode, otpadnih voda iz stočarske proizvodnje i životinjskih objekata, kao i objekata za preradu otpadaka;
60. zaštita životinja od mučenja;
61. ispitivanja namijenjena životinjama i zaštiti životinja;
62. saradivanje u projektovanju i gradnju svih objekata, koji moraju biti registrirani u skladu s ovim zakonom;
63. saradivanje u programiranju i izvođenju vlastitih i unutrašnjih kontrola, koje moraju provoditi objekti u skladu s ovim zakonom;
64. saradivanje u programiranju i izvođenju drugih programa za osiguravanje zdravstvene ispravnosti sirovina, proizvoda i prehrambenih proizvoda i stočne hrane, koje moraju provoditi objekti iz ovog zakona.

Član 52.

Obavljanje veterinarske djelatnosti

1. Veterinarske djelatnosti iz člana 51., osim tač. 12., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 24., 30., 40., 59., 61., 62., 63. i 64. djelatnosti su javne veterinarske službe koje se obavljaju u okviru mreže javne veterinarske službe.
2. Veterinarske djelatnosti, koje obavlja isključivo Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta i za njih se koncesija prema ovom zakonu ne može dodijeliti, djelatnosti su iz člana 51. tač. 2., 4., 9. (osim veterinarskih pregleda u objektima s ograničenim kapacitetom i ograničenim područjima trgovanja i veterinarskih pregleda iz člana 30.), 11., 15., 25., 26., 37., 38., 49., 51., 52. i 54.
3. Djelatnost iz člana 51. tačka 13. mogu obavljati pravna ili fizička lica, koja imaju dozvolu nadležnog organa u skladu s propisima o lijekovima i upisana su u registar pri nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta i mogu provoditi dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju.
4. Veterinarske djelatnosti iz člana 51. može obavljati jedino veterinar, osim pružanja hitne veterinarske pomoći.
5. Detaljan plan, sadržaj i metode polaganja stručnog ispita, koji mora položiti svaki veterinar, donosi Ured u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distriktom i veterinarskom komorom.
6. Radi osiguravanja praktičnog osposobljavanja studenata veterinarske medicine iz člana 51. ovog zakona mogu izvoditi i NVI i veterinarski fakulteti.

Član 53.
Mreža javne veterinarske službe

Mrežu javne veterinarske službe sačinjavaju Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta, NVI, veterinarske, kao i druge organizacije, koje imaju koncesiju u skladu s ovim zakonom, ovlaštene laboratorije drugih organizacija i veterinarska komora.

Član 54.
Finansiranje javne veterinarske službe

1. Javna veterinarska služba finansira se:
  - a) iz sredstava osnivača u skladu s aktom o osnivanju;
  - b) iz budžetskih sredstava;
  - c) plaćanjem za pružene veterinarske usluge;
  - d) iz drugih sredstava.
2. Osnove i mjerila za određivanje cijena veterinarskih usluga detaljnije uređuje veterinarska komora.

Član 55.
Garantiranje vršenja javne veterinarske službe

U slučajevima kada nije osigurano vršenje propisanih djelatnosti javne veterinarske službe, Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta nalažu trenutno izvođenje djelatnosti drugom nosiocu koncesije.

Član 56.
Permanently obavljanje veterinarske djelatnosti

1. Kada veterinarske djelatnosti iz stručnih ili organizacionih razloga nije moguće organizirati u veterinarske službe u redovnom radnom vremenu, u smjenama ili na neki drugi način, ili onda, kada je potrebno pružiti hitne veterinarske usluge, veterinari i veterinarski asistenti moraju osigurati permanentnu veterinarsku službu s dežurstvom ili stalnom pripravnosću, kako bi bili potpuno spremni u vanrednim situacijama.
2. Dežurstvo je poseban radni uslov, kada veterinar, odnosno veterinarski asistent, mora biti prisutan u veterinarskoj organizaciji, kako bi mogao pružiti hitne veterinarske usluge.
3. Stalna pripravnost za djelovanje je poseban radni uslov, kada veterinar mora biti svakog trenutka dostupan radi pružanja hitnih veterinarskih usluga.
4. Bez obzira na propise o radnim odnosima, veterinar može u izuzetnim slučajevima produžiti rad nakon punog radnog vremena.
5. Dežurstvo i stalna pripravnost ubrajaju se u radno vrijeme potrebno za obavljanje hitnih veterinarskih radova.
6. Tokom štrajka, veterinari moraju osiguravati hitnu veterinarsku pomoć i čuvanje životinja.
7. Veterinar ne smije odbiti hitnu veterinarsku pomoć.

B) Nacionalni veterinarski instituti u entitetima Bosne i Hercegovine - NVI

Član 57.
NVI

1. NVI može osnivati Vijeće ministara Bosne i Hercegovine i vlada entiteta, koji na osnovu ispunjenih uslova, koncesije ili datih ovlaštenja i u skladu s ovim zakonom, mogu izvoditi djelatnosti iz člana 51. tač. 1., 6., 7., 10., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 22., 23., 24., 28., 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 39., 41., 42., 43., 46., 47., 48., 50., 51., 52., 55., 56. i 58., 59., 61., 62., 64.
2. NVI moraju osigurati ispitivanja iz člana 45. tač. 2. i 3. i izvođenje iz člana 45. tačka 11.
3. NVI moraju ispunjavati naučnotehničke međunarodne propise u pogledu prostorija, opreme i kadrova.

4. NVI su u obavezi da upravljaju sredstvima za izvođenje svojih djelatnosti zasebno, na vlastitom računu.
5. Detaljne uslove iz st. 3. i 4. propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

C) Veterinarska komora

Član 58.
Veterinarska komora

1. Doktori veterinarske medicine, odnosno diplomirani veterinari, udružuju se u veterinarsku komoru Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine, koje će svojim aktima urediti međusobne odnose, s mogućnošću osnivanja Veterinarske komore Bosne i Hercegovine.
2. Veterinarskom komorom rukovodi predsjednik Komore, kojeg imenuje Skupština Komore. Veterinarska komora ima, u skladu sa statutom, svoje organe, između ostalog, i arbitražni sud.
3. Veterinarska komora obavlja sljedeće zadatke:
  - a) članovima s položenim stručnim ispitom izdaje i oduzima veterinarske licence za obavljanje veterinarskih djelatnosti i vodi o tome registar;
  - b) planira, prati i organizira stručno usavršavanje veterinar, kao i ispit stručne osposobljenosti veterinar u veterinarskim organizacijama;
  - c) obavlja stručnu kontrolu u veterinarskim organizacijama;
  - d) verificira veterinarske organizacije i vodi njihov registar;
  - e) utvrđuje minimalne i maksimalne cijene veterinarskih usluga uz prethodno pribavljeno mišljenje nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta;
  - f) saraduje u pripremi propisa o veterinarstvu;
  - g) saraduje u postupku podjele javnih ovlaštenja;
  - h) saraduje u oblikovanju programa studijskog obrazovanja i stručnog usavršavanja;
  - i) utvrđuje etički kod za provođenje veterinarske profesije;
  - j) utvrđuje prekršaje i kazne u slučaju narušavanja profesionalnog ponašanja;
  - k) obavlja druge zadatke, uređene statutom.
4. Zadatke iz stava 3. tač. 1. do 5. obavlja veterinarska komora kao javno ovlaštenje.
5. Način, uslovi i postupak za izdavanje i oduzimanje licence utvrđuju se statutom veterinarske komore.
6. Protiv pojedinačnih pravnih akata koje veterinarska komora donosi u vršenju javnih ovlaštenja dozvoljena je žalba nadležnom organu entiteta i Brčko Distrikta, kojem administrativno pripada.

Član 59.
Uslovi

1. Veterinarska komora mora, radi vršenja javnih ovlaštenja propisanih ovim zakonom, ispunjavati propisane kadrovske, prostorne i druge uslove, koje utvrđuju nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta.
2. Međusobni odnosi između nadležnih organa entiteta, Brčko Distrikta i veterinarske komore uređuju se ugovorom.
3. U slučaju prestanka javnog ovlaštenja veterinarskoj komori, zadatke iz člana 58. stav 3. tač. 1. do 5. obavlja nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta.
4. Predsjednik veterinarske komore mora biti veterinar.
5. Javno ovlaštenje prestaje ako veterinarska komora više ne ispunjava propisane uslove, ako radi u suprotnosti s propisima ili ako krši ugovor iz stava 3. o čemu odlučuje nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta odlukom u upravnom postupku.

6. Uslove iz stava 1. propisuju nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta.

Član 60.
Statut veterinarske komore

1. Veterinarska komora donosi statut u kojem, između ostalog, uređuje i svoje poslovanje, organizaciju, imenovanje predsjednika komore i članova arbitražnog suda, kao i postupak i mjere arbitražnog suda.
2. Vlada Republike Srpske i Vlada Federacije Bosne i Hercegovine daju saglasnost na statut veterinarske komore koja im administrativno pripada u onom dijelu koji se odnosi na javno ovlaštenje.

Član 61.
Finansiranje veterinarske komore

1. Veterinarska komora finansira se:
  - a) članarinom;
  - b) iz budžetskih sredstava za izvođenje zadataka, za koje joj je dato javno ovlaštenje;
  - c) iz vlastitih i drugih izvora.
2. Zadatke, koje veterinarska komora obavlja na osnovu javnog ovlaštenja, kontrolira nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta.

D) Veterinarske organizacije

Član 62.
Veterinarske organizacije

1. Pravna i fizička lica, koja ispunjavaju propisane kadrovske, prostorne, higijensko-tehničke uslove, kao i uslove u pogledu opreme, mogu osnovati sljedeće oblike veterinarskih organizacija: veterinarsku ambulantu, veterinarsku stanicu, veterinarsku bolnicu i veterinarsku kliniku.
2. Smatra se da veterinarska organizacija ispunjava propisane prostorne uslove i ako sklopi ugovor o najmu, odnosno upotrebi odgovarajuće prostorije s drugim pravnim ili fizičkim licem, koja ove prostorije i opremu ne upotrebljava za obavljanje veterinarske djelatnosti.
3. Veterinarske organizacije iz stava 1. organizirane su kao društva ili samostalni veterinari prema općim privrednim propisima.
4. Veterinarsku djelatnost u veterinarskim organizacijama može obavljati veterinar kojem nije pravosnažnom odlukom zabranjeno bavljenje veterinarskim pozivom.
5. Detaljne uvjete iz stava 1. propisuje Ured u saradnji s nadležnim organima entiteta, Brčko Distrikta i veterinarskim komorama.

Član 63.
Verifikacija veterinarskih organizacija

1. Veterinarska organizacija može obavljati veterinarske djelatnosti kada veterinarska komora odlukom utvrdi da veterinarska organizacija ispunjava propisane uslove za određeni organizacioni oblik. U postupku verifikacije mora saradivati veterinarski stručnjak.
2. Veterinarska komora dozvoljava veterinarskoj organizaciji obavljanje veterinarskih djelatnosti za koje, prema ovom zakonu, koncesija nije potrebna.
3. Za obavljanje djelatnosti javne veterinarske službe veterinarska organizacija mora, osim odluke iz stava 1., dobiti i koncesiju od nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta.
4. Nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta vodi registar verificiranih veterinarskih organizacija i obavezno ga dostavlja Uredu radi vođenja jedinstvene evidencije za Bosnu i Hercegovinu.
5. Oblik i sadržaj registra iz stava 4. propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 64.
Brisanje veterinarske organizacije iz registra

1. Veterinarska organizacija izbrisat će se iz registra:
  - a) na osnovu pisanog zahtjeva;
  - b) ako više ne ispunjava propisane uslove, a nedostatke ne ukloni u određenom roku;
  - c) ako obavlja veterinarsku djelatnost u suprotnosti s propisima.
2. O brisanju iz registra veterinarska komora donosi odluku.
3. Detaljnije uslove za brisanje iz registra propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

E) Druge organizacije s koncesijom

Član 65.
Druge organizacije s koncesijom

1. Koncesije se, prema ovom zakonu, mogu dodijeliti i drugim organizacijama koje ispunjavaju propisane uslove.
2. Detaljnije uslove iz stava 1. propisuju nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta.

VII - KONCESIJE

Član 66.
Koncesije

1. Nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta dodjeljuje koncesije za obavljanje javne veterinarske službe nosiocima na osnovu javnih konkursa, koji se objavljuju u "Službenom glasniku BiH" i službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta.
2. Javni konkurs iz stava 1. posebno sadrži:
  - a) definiranje predmeta koncesije;
  - b) uputstvo o početku i trajanju koncesije;
  - c) uslove koje mora ispunjavati koncesionar;
  - d) obavezne sastavne dijelove prijave;
  - e) mjerila za izbor;
  - f) indikaciju roka za izdavanje odluke o izboru za izdavanje koncesije;
  - g) druge moguće tehničke i stručne uslove;
  - h) lice za kontakte i davanje informacija u vezi sa sadržajem javnog konkursa;
  - i) datum, mjesto i vrijeme otvaranja zahtjeva;
  - j) način obavještanja kandidata o izboru koncesionara.
3. Postupak otvaranja i ocjenjivanja zahtjeva izvodi komisija, koju imenuje nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta. Tokom otvaranja zahtjeva mogu biti prisutni ovlašteni predstavnici prijavljenih lica.
4. Zakašnjeli zahtjevi se odbacuju. Nepotpune zahtjeve podnosioci mogu dopuniti u roku od osam dana od upozorenja, a u suprotnom zahtjevi se odbacuju.
5. Rezultat javnog konkursa objavljuje se u "Službenom glasniku BiH" i službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta.
6. Javni konkurs iz stava 1. nije potreban i koncesija se dodjeljuje na osnovu zahtjeva, i to:
  - a) NVI-ima;
  - b) verificiranim veterinarskim organizacijama za izvođenje djelatnosti preventivne vakcinacije određenih kućnih životinja protiv bjesnila, u vlastitoj ambulanti;
  - c) u slučajevima iz člana 55.;
  - d) u slučaju dodjeljivanja koncesije za obavljanje veterinarske djelatnosti iz člana 51.
7. Nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta odlučuju o izboru koncesionara odlukom u kojoj moraju biti, osim izabrane organizacije, navedeni i veterinari, koji će dodijeljenu veterinarsku djelatnost obavljati.

8. O izboru koncesionara za obavljanje osjemenjivanja odlučuje nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta.
9. Međusobni odnosi između nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta i koncesionara, uključujući i nacionalne veterinarske institute, detaljnije se uređuju ugovorima.
10. Protiv odluke o izboru koncesionara nije dozvoljena žalba, a može se voditi upravni spor.

Član 67. Ugovor

1. Na osnovu odluke o izboru, nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta sklapa s nosiocem koncesije ugovor u pisanoj formi, u kojem određuju:
  - a) djelatnosti javne veterinarske službe, koju obavlja nosilac koncesije;
  - b) veterinare, koji će obavljati pojedinačne djelatnosti iz ugovora;
  - c) područje, na kojem nosilac koncesije mora obavljati djelatnost javne veterinarske službe, ako se radi o djelatnosti iz člana 10. stav 3. i čl. 16. i 17.;
  - d) način i uslove za obavljanje djelatnosti određenih ugovorom;
  - e) prava, obaveze i odgovornosti nosilaca koncesije i veterinaru;
  - f) radno i poslovno vrijeme, odnosno način osiguravanja permanentne zdravstvene zaštite životinja;
  - g) početak i vrijeme trajanja koncesije;
  - h) izvor finansiranja obavljanjem javne službe;
  - i) kontrolu nad obavljanjem javne službe;
  - j) prestanak koncesije nosiocu koncesije, odnosno veterinaru;
  - k) rok za otkazivanje koncesije.
2. Nosioci koncesija i veterinari, koji dobiju dozvolu za obavljanje javne veterinarske službe, za rad su odgovorni nadležnom organu entiteta i Brčko Distrikta.

Član 68. Prestanak koncesije

1. Koncesija prestaje:
  - a) istekom roka na koji je ugovor o koncesiji zaključen;
  - b) raskidom ugovora o koncesiji, i
  - c) u drugim slučajevima u skladu s odredbama ovog zakona.
2. Detaljnije uslove za prestanak koncesije propisuje nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta.

Član 69. Odgovornost za izvođenje koncesije

Nosilac koncesije je, u skladu s općim propisima o obligacionim odnosima, odgovoran za štetu, koju u obavljanju ili u vezi s obavljanjem koncesije uzrokuje kod njega zaposleni radnik korisnicima ili drugim licima.

VIII - STRUČNO USAVRŠAVANJE U VETERINARSTVU

Član 70. Stručno usavršavanje

1. Veterinari i veterinarski asistenti imaju pravo i dužnost da se stručno usavršavaju.
2. Službeni veterinari moraju se periodično obrazovati i obaviti propisane provjere znanja prema programu, koji priprema nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta.
3. Ostali veterinari moraju se periodično obrazovati i obaviti propisane provjere znanja prema programu, koji priprema veterinarska komora.
4. Program osposobljavanja i način izvođenja osposobljavanja na području veterinarskih djelatnosti u praksi pripremaju

NVI u saglasnosti s nadležnim organima entiteta, Brčko Distrikta i Veterinarskom komorom.

IX - SAVJETODAVNO TIJELO

Član 71.

Državno veterinarsko vijeće

1. Državno veterinarsko vijeće je savjetodavno tijelo ministra. Članove imenuje ministar, a od predstavnika Ureda, nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta, NVI, veterinarskih fakulteta, veterinarsko-stočarskih centara, veterinarskih komora i drugih priznatih stručnjaka iz oblasti veterinarske medicine.
2. Zadaci Državnog veterinarskog vijeća su:
  - a) priprema stručnih osnova i programskih usmjerenja;
  - b) praćenje sistemskih, razvojnih i kadrovskih pitanja u veterinarstvu i predlaganje prioritarnih zadataka;
  - c) saradivanje na pripremi programa zdravstvene zaštite životinja;
  - d) saradivanje na pripremi kadrovskih i radnih normativa;
  - e) predlaganje razvojnih programa u veterinarstvu;
  - f) saradivanje na pripremi osnova za propise u oblasti veterinarstva.
3. Detaljne uslove i mjerila za osnivanje Državnog veterinarskog vijeća propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 72. Vijeće korisnika

1. Radi zastupanja interesa imaoća životinja, osniva se Vijeće korisnika.
2. Zadaci Vijeća korisnika su posebno:
  - a) saradnja s veterinarskom komorom pri formiranju cijena veterinarskih usluga;
  - b) davanje mišljenja na pripremi osnova za propise u oblasti veterinarstva;
  - c) davanje mišljenja i prijedloga za razvojni program u oblasti veterine.
3. Detaljnije uslove i mjerila za osnivanje Vijeća korisnika propisuje Ministarstvo, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona.

X - REGISTRI, EVIDENCIJE, BAZE PODATAKA I INFORMATIVNI SISTEM

Član 73.

Registri, evidencije, baze podataka i informativni sistem

1. Sva lica koja provode veterinarsku djelatnost moraju voditi propisane evidencije, registre i baze podataka, koji su povezani u informativni sistem.
2. Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta osiguravaju povezivanje informativnog sistema iz stava 1. s međunarodnim informativnim sistemima na području veterinarstva.
3. Detaljnije uslove vođenja registara, evidencija i baza podataka propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda.

Član 74. Prikupljanje podataka

1. Radi ispunjavanja svrhe veterinarske prakse, Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta mogu, radi vođenja i održavanja baze podataka, prikupiti i upotrebljavati podatke koje, u okviru propisanih baza podataka, vode državni organi, javni zavodi i agencije, koncesionari, kao i drugi ovlašteni organi i odnose se na:
  - a) zemljišni katastar;
  - b) poljoprivredna imanja;
  - c) baze podataka o lijekovima i hemikalijama;

- d) pojave i širenje zoonoza kod ljudi;
  - e) osnovne podatke iz centralnog registra stanovništva, potrebne za održavanje svojih baza podataka i stanja iz centralnog registra stanovništva;
  - f) centralni registar životinja.
2. Rukovaoci baza podataka prosljeđuju Uredu, nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta podatke besplatno, a mogu zaračunati neposredne materijalne troškove za potrebne dodatne izvode.
  3. Baze podataka, koje prema ovom zakonu uspostavlja i vodi Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta, finansiraju se iz budžeta Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Vlade Republike Srpske, Vlade Federacije Bosne i Hercegovine i Vlade Brčko Distrikta u visini njihovog učešća u cijelom poslu.

XI - NADLEŽNOSTI DRŽAVNIH ORGANA

A) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, Vlada Republike Srpske, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine i Vlada Brčko Distrikta (u daljem tekstu: vlade)

Član 75. Nadležnosti vlade

Vlade, prema ovom zakonu, imaju sljedeća prava i obaveze:

- a) određuju mrežu javne veterinarske službe;
- b) daju saglasnost na statut Veterinarske komore u dijelu koji se odnosi na javna ovlaštenja.

Član 76. Posebna ovlaštenja vlade

1. U slučaju prirodnih i drugih nesreća, koje uzrokuju oboljenje većeg broja životinja ili pojave epizootije i u vanrednim prilikama ili ratu, vlade mogu odrediti za šire područje sljedeće mjere:
  - a) mobilizaciju veterinarima i veterinarskih asistenata, kao i drugih članova općine radi izvođenja propisanih mjera;
  - b) oduzimanje opreme, lijekova i prijevoznih sredstava u skladu s posebnim propisima i trenutnom upotrebom zemljišta, kao i zgrada za izvođenje propisanih mjera zdravstvene zaštite životinja;
  - c) posebne zadatke nacionalnim veterinarskim institutima, veterinarskim i drugim organizacijama radi izvođenja propisanih mjera.
2. U slučaju većih epizootija vlade mogu odrediti da i policija i jedinice civilne zaštite moraju pomoći u sprečavanju širenja i suzbijanju zaraznih bolesti, a mogu zahtijevati i pomoć vojske.

B) Ministarstvo i ministarstva entiteta

Član 77. Nadležnosti

1. Ministarstvo, u saradnji s ministarstvom entiteta, odnosno Brčko Distrikom izdaje podzakonske propise predviđene u odredbama ovog zakona.
2. Ministarstvo izdaje, u saglasnosti s ministrom nadležnim za zdravstvo, propis iz stava 2. člana 44. ovog zakona.
3. Ministarstvo, ministarstvo entiteta, odnosno Brčko Distrikt može prenijeti svoja ovlaštenja na rukovodioca NVI kojem je nadređen.

Član 78. Posebna ovlaštenja Ministarstva

U vanrednom ili ratnom stanju, u slučajevima prirodnih ili drugih nesreća, koje uzrokuju oboljenje većeg broja životinja, ili s pojavama epizootije, Ministarstvo može naložiti veterinarima, veterinarskim asistentima, NVI,

veterinarskim i drugim organizacijama posebne stručne i druge zadatke.

Član 79. Vanredne mjere

1. U slučaju epizootija, Ministarstvo može narediti zaštitnu vakcinaciju životinja.
2. Ako unutar mreže javne veterinarske službe u Bosni i Hercegovini nije moguće osigurati obavljanje određene djelatnosti javne veterinarske službe, Ministarstvo, u saradnji s ministarstvom entiteta, organizira obavljanje ove djelatnosti u odgovarajućim drugim institucijama u Bosni i Hercegovini ili u drugim državama.

Član 80. Mjere na granici

Radi sprečavanja unošenja i širenja određenih životinjskih zaraznih bolesti s liste A i drugih naročito opasnih zaraznih bolesti iz drugih država i njihovog suzbijanja u Bosni i Hercegovini, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Ureda, može ograničiti ili zabraniti licima prijelaz preko državne granice u oba smjera, ako se na graničnom području u Bosni i Hercegovini ili u odgovarajućem pograničnom području u susjednoj državi određena bolest pojavi, odnosno raširi.

Član 81. Stručni uslovi

1. Inspeksijsku kontrolu može obavljati samo službeni veterinar, koji je obavio propisano jednogodišnje stručno osposobljavanje, kao i stručni ispit za inspektora.
2. Direktor ili šef regionalnog (kantonalnog ili općinskog) ureda, nadležnog organa entiteta i Brčko Distrikta može biti službeni veterinar s položenim stručnim ispitom za inspektora, koji ima najmanje tri godine radnog iskustva u veterinarstvu.
3. Pomoćnik ministra za veterinarstvo u entitetu može biti službeni veterinar, koji ima najmanje tri godine radnog iskustva u veterinarstvu.
4. Direktor Ureda je službeni veterinar, koji ima najmanje tri godine radnog iskustva u veterinarstvu.

Član 82. Upravni zadaci

Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta obavljaju sljedeće upravne zadatke:

- 1) izdavanje obaveznih uputstava cjelokupnom veterinarskom sektoru i veterinarskim organizacijama u skladu s odredbama ovog zakona;
- 2) ispunjavanje, odnosno potvrđivanje ostalih veterinarskih certifikata, odnosno potvrda (član 51. tačka 4.);
- 3) osiguravanje korektnog i vjerodostojnog rada AIMCS u trenutku kada se AIMCS bude proširio na ostala zootehnička polja, a koja propiše Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta u skladu sa svojim kompetencijama;
- 4) osiguravanje izvođenja kontrole imuniteta kod životinja, propisuje Ured a provode nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta;
- 5) formiranje, razvoj i učvršćivanje epidemioloških jedinica i informacionog sistema u veterinarskom sektoru BiH, koji propisuje Vijeće ministara, na prijedlog Ureda;
- 6) praćenje kretanja životinjskih zaraznih bolesti u državi i u inostranstvu i obavješćivanje svih zainteresiranih u Bosni i Hercegovini i inostranstvu - Ured u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta;
- 7) informiranje svih zainteresiranih strana BiH o kretanju zaraznih bolesti životinja i mjera koje su preduzeli nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta na osnovu informacija dobijenih od Ureda;

- 8) saradivanje s organima Evropske unije i drugim međunarodnim organizacijama - Ured;
- 9) saradivanje na oblikovanju programa studijskog obrazovanja i stručnog usavršavanja, na bazi programa sačinjenog u saradnji Ureda i nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta;
- 10) međusobno saradivanje i obavještanje administrativnih veterinarskih oblasti drugih država - Ured;
- 11) usvajanje programa usklađivanja rada i određivanje mjera za izvođenje programa kontrole i sprečavanja širenja životinjskih zaraznih bolesti i epidemija;
- 12) praćenje i proučavanje epizootičkih prilika i preduzimanje mjera, u skladu s obavezama usvojenim u okviru Međunarodnog ureda za zarazne bolesti (OIE) i stalnog Veterinarskog komiteta EU, kao i u skladu s programom zdravstvene zaštite životinja u Bosni i Hercegovini zajedno s veterinarskim organizacijama i NVI;
- 13) vođenje propisanih evidencija, registara i baza podataka, izdavanje mjesečnih izvještaja o kretanju životinjskih zaraznih bolesti u državi na propisan način, izvještavanje međunarodne organizacije za zarazne bolesti (OIE) i obavještanje svih zainteresiranih u državi i inostranstvu o stanju zaraznih bolesti i usvojenim mjerama;
- 14) registriranje i vođenje registra prijevoznika životinja;
- 15) osiguravanje povezivanja evidencija, baza podataka i registara, prema ovom zakonu, u jedinstveni informativni sistem;
- 16) osiguravanje povezivanja informacionog sistema u međunarodne informacione sisteme na području veterinarstva - Ured;
- 17) s pojavom epizootije i u drugim vanrednim prilikama, mogućnost nametanja veterinarskim radnicima i veterinarskim organizacijama, posebnih stručnih i drugih zadataka;
- 18) imenovanje komisije za ponovni veterinarski pregled;
- 19) briga za izvođenje propisa o veterinarstvu i osiguravanje obrazovanja na tom području;
- 20) upravna kontrola provođenja ovog zakona i drugih propisa o veterinarstvu;
- 21) upravljanje sredstvima za zdravstvenu zaštitu životinja;
- 22) izdavanje dozvola za obavljanje određenih veterinarskih djelatnosti;
- 23) izvođenje javnih konkursa za dodjeljivanje koncesija, izdavanje odluka o dodjeli koncesija i o ispunjavanju propisanih uslova veterinarske komore za izvođenje javnih ovlaštenja, kao i sklapanje ugovora s koncesionarima, kao i veterinarskom komorom;
- 24) izdavanje dozvola za plasiranje lijekova na tržište za upotrebu u veterinarskoj medicini na području Bosne i Hercegovine;
- 25) mogućnost zabrane upotrebe određenih štetnih materija i lijekova;
- 26) određivanje obima gradiva za stručne ispite i provjeru znanja, imenovanje ispitne komisije, obavještanje o datumu, koji je određen za ispit, i vođenje knjige ispita;
- 27) publiciranje obrazaca, sertifikata, drugih potvrda o zdravstvenoj ispravnosti, štampe, i izdavanje obavještenja, izvještaja i drugog;
- 28) osiguravanje godišnje analize rezultata praćenja štetnih materija u prehrambenim proizvodima, izrade procjene rizika u pogledu tih ostataka u prehrambenim proizvodima i priprema godišnjeg izvještaja;
- 29) sistematsko praćenje zdravstvenog stanja i sposobnosti za oplodivanje rasnih životinja, zdravstvene ispravnosti životinjskog sjemena, jajnih ćelija i embriona;
- 30) priprema propisa sa svog radnog područja;
- 31) međusobno saradivanje i obavještanje ministarstva za zdravstvo i Ureda, nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta u slučaju pojava zoonoza, alimentarnih infekcija i intoksikacija.

C) Inspeksijska kontrola

Član 83.

Područje kontrole

1. Nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta obavljaju neposrednu inspeksijsku kontrolu nad provođenjem ovog zakona, drugih propisa i međunarodnih ugovora, koji se odnose na:
  - a) veterinarstvo u Bosni i Hercegovini (entitetima i Brčko Distriktu);
  - b) zaštitu od zaraznih bolesti životinja;
  - c) osiguravanje zaštite stanovništva od zaraznih bolesti, u pogledu obaveze veterinarske službe u sprečavanju i suzbijanju zoonoza;
  - d) trgovinu lijekovima, koji se upotrebljavaju u veterinarskoj medicini;
  - e) zdravstvenu ispravnost i zdravstvenu kontrolu prehrambenih proizvoda;
  - f) higijenu proizvodnje i trgovinu mlijekom;
  - g) veterinarske mjere u stočarstvu u pogledu osiguravanja nesmetane reprodukcije životinja, u pogledu mjera za sprečavanje i suzbijanje neplodnosti, u pogledu zdravlja životinja i zdravstvene ispravnosti za razmnožavanje, trgovine i skladištenja životinjskog sjemena, jajnih ćelija, embriona, ikre, inkubiranih jaja i pčelinjih matice, u pogledu dobijanja i pripreme životinjskog sjemena, jajnih ćelija i embriona, kao i osjemenjivanja i zdravstvene ispravnosti životinjskog sjemena, jajnih ćelija i embriona;
  - h) mjere za zaštitu životinja od štetnih djelovanja jonizirajućeg zračenja;
  - i) zaštitu životinja od mučenja;
  - j) zdravstvenu ispravnost stočne hrane i vode za napajanje.
2. Predmete inspeksijske kontrole u pogledu provođenja propisa, navedenih u stavu 1., obavljaju neposredno službeni veterinari nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta za inspeksijsku kontrolu, koji imaju položen stručni ispit za inspektore (u daljem tekstu: veterinarski inspektor).
3. Ured će preko svog odjeljenja za inspeksijske poslove ostvarivati inspeksijsku kontrolu u međunarodnoj trgovini i uvid u provođenje mjera iz ovog člana.
4. Prije polaganja stručnog ispita iz stava 2. službeni veterinar mora obaviti stručno osposobljavanje, koje organizira nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta.
5. Detaljniji sadržaj i trajanje stručnog usavršavanja iz stava 4. propisuje Ured u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta.

Član 84.

Saradnja

1. Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta saraduju međusobno, u skladu s odredbama ovog zakona. Kada se radi o hitnim mjerama u cilju zaštite zdravlja i života ljudi i životinja, Ured donosi samostalno hitne mjere.
2. Nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta moraju usaglašavati svoje akte s ovim zakonom i aktima Ureda.
3. Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta u svom radu saraduju s drugim inspekcijama, drugim organizacijama, kao i istraživačkim organizacijama i stručnjacima.

Član 85.
Veterinarski inspektor

1. Veterinarski inspektor identificira se službenom legitimacijom, koju izdaju Ured, nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta po teritorijalnoj nadležnosti.
2. Obveznik, prema ovom zakonu, mora veterinarskom inspektoru omogućiti nesmetano obavljanje kontrole.
3. Vijeće ministara, na prijedlog Ureda, u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta propisuje izgled i upotrebu službene legitimacije iz stava 1.

Član 86.
Nadležnosti veterinarskog inspektora

Prilikom inspeksijske kontrole, veterinarski inspektor ima sljedeća prava i dužnosti:

- 1) pregledati životinje, kao i određivati mjere za sprečavanje pojave, za otkrivanje, suzbijanje, kao i iskorjenjivanje zarazne bolesti;
- 2) nadgledati i pregledati proizvode, sirovine i prehrambene proizvode, životinjsko sjeme, jajne ćelije i embrione, stočnu hranu, vodu za napajanje životinja i otpatke u proizvodnji, skladištenju i trgovini, radi osiguravanja zdravstvene ispravnosti;
- 3) narediti otklanjanje nepravilnosti i zabranu trgovine životinjama koje nisu propisano označene;
- 4) zabraniti proizvodnju, trgovinu i upotrebu stočne hrane i vode za napajanje životinja, ako sadrže patogene mikroorganizme ili materije štetne po zdravlje životinja ili ljudi;
- 5) zabraniti trgovinu kožama životinja, koje su bile zaklane bez veterinarskog pregleda ili vode porijeklo od uginulih životinja za koje nema veterinarske potvrde o nezaraženosti područja, kao i ako nisu uskladištene odvojeno od ispitanih koža;
- 6) zabraniti utovar i premještanje životinja, proizvoda, sirovina, prehrambenih proizvoda, stočne hrane i otpadaka, ako ne ispunjavaju propisane uslove;
- 7) zabraniti upotrebu vozila za prijevoz životinja, proizvoda, sirovina, prehrambenih proizvoda, stočne hrane, vode za napajanje životinja i otpadaka, ako ne ispunjavaju propisane uslove;
- 8) zabraniti upotrebu štala i drugih objekata za uzgoj životinja, stanica i pristaništa za utovaranje, premještanje i istovaranje životinja, ako ne ispunjavaju propisane uslove;
- 9) zabraniti klanje životinja, sakupljanje i obradu sirovina, kao i proizvodnju prehrambenih proizvoda, ako nisu ispunjeni propisani uslovi;
- 10) zabraniti trgovinu i upotrebu sirovina, kao i prehrambenih proizvoda, koji nisu zdravstveno ispravni;
- 11) zabraniti trgovinu i upotrebu lijekova za upotrebu u veterinarskoj medicini;
- 12) kontrolirati efikasnost i štetnost lijekova;
- 13) zabraniti izdavanje veterinarskih certifikata, ako se pojavi zarazna bolest ili sumnja na zarazne bolesti, ili ako je životinja iz štale s nejasnim epizootiološkim prilikama;
- 14) narediti oduzimanje i uništenje sirovina, prehrambenih proizvoda, stočne hrane i lijekova, koji nisu ispravni;
- 15) narediti način osposobljavanja uslovno upotrebljivih sirovina, prehrambenih proizvoda i stočne hrane ili preradu u druge namjene;
- 16) narediti otklanjanje nepravilnosti u proizvodnji i trgovini životinjama, prehrambenim proizvodima, sirovinama, stočnom hranom i lijekovima;
- 17) zabraniti upotrebu poslovnih prostora, opreme i priprema za proizvodnju i trgovinu, u industrijske, zanatske i druge namjene, ako nisu uređeni u skladu s propisima;

- 18) uzeti uzorke prehrambenih proizvoda i sirovina, aditiva i otpadaka, stočne hrane, vode, sredstava za zaštitu životinja, životinjskog sjemena, jajnih ćelija i embriona, radi provjere, da li odgovaraju propisima o zdravstvenoj ispravnosti;
- 19) narediti uništenje prehrambenih proizvoda u trgovini, ako nisu označeni i nemaju veterinarske potvrde;
- 20) zapečatiti sredstva za rad, radne prostorije, opremu i predmete, koji su pod njegovom kontrolom;
- 21) narediti mjere iz člana 15. ovog zakona, kao i kontrolirati njihovo izvođenje;
- 22) odrediti granice zaraženog i ugroženog područja i izvještavati o pojavama zaraznih bolesti i o radu veterinarskih organizacija u vezi s pojavom zarazne bolesti;
- 23) kontrolirati trgovinu i upotrebu lijekova, sredstava za dezinfekciju, dezinsekciju i deratizaciju, prema ovom zakonu;
- 24) pregledati evidencije, koje su dužni voditi uvoznici;
- 25) narediti potrebne veterinarske mjere za zaštitu stočne hrane i vode za napajanje životinja;
- 26) narediti uklanjanje nepravilnosti u vezi s dobijanjem, skladištenjem i trgovinom životinjskih sjemena, jajnih ćelija i embriona;
- 27) narediti uklanjanje nepravilnosti pri izboru, transportu i preradi otpadaka;
- 28) zabraniti trgovinu zdravstveno neodgovarajućim životinjskim sjemenom, jajnim ćelijama i embrionima;
- 29) uništiti zdravstveno neispravno sjeme, jajne ćelije i embrione;
- 30) kontrolirati izdavanje veterinarskih certifikata, skupljanje i upotrebu sredstava;
- 31) pregledati poslovne knjige, evidencije o rezultatima ispitivanja i druge dokumente fizičkih i pravnih lica, koji se odnose na izvođenje propisa o veterinarstvu i propisa o plasiranju lijekova na tržište;
- 32) sakupljati podatke i obavještenja od odgovornih lica, svjedoka, stručnjaka i drugih lica, ako je to potrebno;
- 33) oduzimati životinje, prehrambene proizvode, sirovine, stočnu hranu, lijekove, životinjsko sjeme, jajne ćelije i embrione, kao i otpatke i druge predmete, u vezi s kažnjivim činom ili prekršajem;
- 34) narediti mjere za uklanjanje nepravilnosti u veterinarskim organizacijama, NVI, veterinarskoj komori i drugim organizacijama s koncesijom, prema ovom zakonu;
- 35) narediti mjere za odstranjivanje životinjskih trupova, otpadaka od klanja i drugih otpadaka životinjskog porijekla;
- 36) izricati novčane (mandatne) kazne u slučajevima propisanim ovim zakonom, pokretati postupak zbog prekršaja, odnosno prijaviti kažnjivo djelo;
- 37) narediti mjere za zaštitu životinja od mučenja.

Član 87.
Nadležnosti veterinarskog inspektora na graničnom prijelazu

Na graničnom prijelazu nadležni veterinarski inspektor ima sljedeća prava i dužnosti:

- 1) nakon prethodnog veterinarskog pregleda pošiljke i prateće dokumentacije, odobriti uvoz i tranzit životinja, sirovina, prehrambenih proizvoda, proizvoda, lijekova i medicinskih pomagala, stočne hrane i otpadaka, odlukom kojom za svaki slučaj posebno ustanovljava da, na osnovu propisanih uslova, nema veterinarskih smetnji za njihov uvoz i tranzit;
- 2) obavljati veterinarsku kontrolu pošiljki, iz ovog zakona, koje su namijenjene za izvoz, ako se na graničnom prijelazu premještaju, odnosno skladište u registriranim skladištima, prema propisanim uslovima, kao i izdavati veterinarske certifikate za te pošiljke;

- 3) uzimati uzorke prehrambenih proizvoda, sirovina, otpadaka, kao i stočne hrane i slati ih na pregled u ovlaštene laboratorije, odnosno obaviti potrebna ispitivanja u laboratorijama na graničnom prijelazu;
- 4) pregledati poslovne knjige i dokumente lica i organizacija, koja se bave špediterstvom;
- 5) potvrditi i kontrolirati veterinarski red na graničnim prijelazima, skladištima, carinskim skladištima i slobodnim carinskim zonama;
- 6) izricati mandatne kazne, prijavljivati kažnjivu djelatnost, odnosno pokretati prekršajni postupak;
- 7) voditi evidenciju izvoznih, uvoznih i tranzitnih pošiljki prilikom prijelaza preko državne granice;
- 8) obavljati kontrolu nad dezinfekcijom vozila, skladišta i opreme na graničnim prijelazima, carinskim skladištima i slobodnim carinskim zonama;
- 9) pratiti pojave i kretanja zaraznih bolesti životinja u susjednoj državi i o tome obavještavati Ured, nadležne organe entiteta i Brčko Distrikta.

Član 88.

Mjere veterinarskog inspektora na granici

1. Pri obavljanju inspeksijske kontrole, veterinarski inspektor na granici ima pravo i dužnost narediti sljedeće mjere:
  - a) zabranu izvoza, uvoza i tranzita pošiljke iz ovog zakona:
    - 1) ako pošiljka ili prijevozno sredstvo ne odgovara propisanim uslovima;
    - 2) ako vodi porijeklo sa zaraženog područja;
    - 3) ako je zaražena;
    - 4) ako nema propisani veterinarski certifikat ili druga potrebna dokumenta, koja moraju pratiti pošiljku;
    - 5) ako ustanovi da pošiljka ugrožava zdravlje ljudi i životinja;
    - 6) ako prehrambeni proizvodi, koji su namijenjeni za ishranu ljudi, sadrže štetne materije iznad dozvoljene granice;
    - 7) ako prehrambeni proizvodi nisu zdravstveno ispravni za ishranu ljudi;
    - 8) ako ne ispunjava propisane zahtjeve za zaštitu životinja od mučenja;
  - b) privremenu zabranu uvoza, izvoza i tranzita pošiljaka, ako je potrebno otkloniti nedostatke na pošiljci ili dokumentu, koji je prati ili, ako sumnja da je zaražena;
  - c) skladištenje pošiljke u registriranom skladištu, ako je potrebno utvrditi njenu zdravstvenu ispravnost;
  - d) oduzimanje licima, koja pređu preko državne granice Bosne i Hercegovine, životinje, prehrambene proizvode, kao i sirovine i bezopasno ih uništiti, ako je takva mjera izrečena odlukom nadležnog organa entiteta i Brčko Distrikta;
  - e) za zaštitu životinja u skladu s propisima i međunarodnim ugovorima;
  - f) za dezinfekciju vozila, objekata i opreme, koje se upotrebljavaju u tretiranju pošiljaka;
  - g) zabranu upotrebe objekata na graničnom prijelazu, ako ne ispunjavaju propisane uslove;
  - h) zabranu upotrebe stočne hrane i otpadaka, ako ne ispunjavaju propisane uslove;
  - i) zabranu upotrebe vozila za prijevoz pošiljaka, ako ne ispunjavaju propisane uslove;
  - j) uklanjanje utvrđenih nepravilnosti u vezi s pošiljkama na graničnom prijelazu;
  - k) privremeno oduzimanje pošiljke u vezi s prekršajem ili kažnjivim činom.

2. Veterinarski inspektor na granici ima obavezu u toku rada nositi propisanu uniformu s jasnim obilježjem i imati propisanu legitimaciju izdatu od nadležnog organa.
3. Detaljnije propise iz stava 2. donosi Vijeće ministara na prijedlog Ureda.

XII - UPRAVNI POSTUPAK

Član 89.

Upravni akti

1. Protiv odluke službenog veterinar, veterinarskog inspektora i veterinarske komore dozvoljena je žalba nadležnom drugostepenom organu, u roku od osam dana od dana dostavljanja odluke.
2. Žalba ne odgađa izvršavanje naređenih mjera. Izuzetno, organ, koji je nadležan za odlučivanje o žalbi, može dozvoliti da se izvršenje određenih mjera odgodi, ako se utvrdi da bi izvođenjem određene mjere nastala nepopravljiva šteta, koju drugačije nije moguće otkloniti, a tim odgađanjem zdravlje ljudi i životinja nije ugroženo.
3. Ako se radi o hitnim mjerama u javnom interesu, da bi se otklonila neposredna opasnost po zdravlje ljudi i životinja, koje nije moguće odgoditi, veterinarski inspektor ima pravo, bez prisustva pravnog lica ili pojedinca čije je poslovanje, odnosno čije su prostorije, objekti i oprema predmet inspeksijske kontrole, odnosno njegovog odgovornog lica, obaviti pregled i donijeti naredbu po hitnom postupku.
4. U izuzetno hitnim slučajevima, da bi se osigurali od opasnosti ili da bi se otklonila opasnost po zdravlje ljudi i životinja, veterinarski inspektor može donijeti i usmenu naredbu, a najkasnije u roku od tri dana pismenu naredbu.

XIII - ZADACI POLICIJE, CARINSKE SLUŽBE I CIVILNE ZAŠTITE

Član 90.

Policijska kontrola

1. Ako policija u obavljanju svojih zadataka ustanovi da imaći životinja nemaju veterinarski certifikat za životinje, iz člana 16., koje vode, jašu ili šalju željeznicom, brodom, avionom ili putnim prijevoznim sredstvima, o tome bez odgađanja obavještavaju nadležnog službenog veterinar, a nude potrebnu pomoć, u skladu s propisima.
2. Ako policija u obavljanju svojih zadataka ustanovi da životinje nemaju veterinarski certifikat ili veterinarsku uputu ili da životinje dolaze sa zaraženog područja, takve životinje mora zadržati do dolaska službenog veterinar, ali najviše do dva sata. Policija će ponuditi odgovarajuću pomoć, u skladu s propisima.
3. Ako policija u obavljanju svojih zadataka ustanovi da se ne izvode mjere u pogledu očuvanja okoline, iz ovog zakona, mora o tome obavijestiti najbližeg veterinarskog inspektora.

Član 91.

Pomoć policije i civilne zaštite

1. Na zahtjev veterinarskog inspektora, policija pomaže u ograničavanju trgovine životinjama, zabrani kretanja životinja ili lica na zaraženom području, kao i u izvodenju drugih mjera, propisanih ovim zakonom.
2. U slučaju većih epizootija, prema odluci nadležne vlade, policija i civilna zaštita moraju pomoći u sprečavanju širenja i u suzbijanju zaraznih bolesti.
3. Ako veterinarska organizacija ili službeni veterinar u obavljanju svojih zadataka i u izvodenju mjera, naiđe na fizički otpor ili na ometanje u obavljanju svojih zadataka ili ako takav otpor i ometanje s razlogom očekuje, može zahtijevati pomoć policije.

Član 92.**Sprečavanje nedozvoljenog prelaska**

1. Policija i organi carinske službe, u skladu sa svojim nadležnostima, sprečavaju nedozvoljen prijelaz, odnosno prijevoz pošiljaka, van određenih graničnih prijelaza.
2. Pošiljke, koje su uvezene na područje Bosne i Hercegovine van određenog graničnog prijelaza, organi iz stava 1. zadržavaju i o tome obavješavaju veterinarskog inspektora ili upućuju na nadležni granični prijelaz, ako je prijevoznik zbog neznanja ili iz drugog opravdanog razloga došao na pogrešan granični prijelaz.
3. S pošiljkama iz stava 2. postupa se prema međunarodnom ugovoru, ako je u njemu određen način postupanja s njima, odnosno prema uputstvu Ureda, nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta.

XIV - KAZNENE MJERE**Član 93.****Prekršaji pravnih lica i samostalnih preduzetnika**

1. Novčanom kaznom u iznosu od 4.350 KM do 87.000 KM kažnjava se za prekršaj pravno lice:
  - 1) ako ne obavijesti veterinarske organizacije, odnosno službenog veterinara (član 4. stav 5.);
  - 2) ako ne vodi propisane evidencije (član 4. stav 6.);
  - 3) ako nema osnovno znanje iz člana 7. stav 1.;
  - 4) ako postupa u suprotnosti sa članom 10.;
  - 5) ako postupa u suprotnosti sa članom 11.;
  - 6) ako postupa u suprotnosti sa članom 12. st. 1. i 2.;
  - 7) ako veterinar postupa u suprotnosti sa članom 13. stav 1.;
  - 8) ako veterinar pravnog lica ili organizacija, koja obavlja dijagnostička ispitivanja, postupa u suprotnosti sa članom 13. stav 2.;
  - 9) ako organizacija, koja obavlja javni prijevoz, odnosno osigurava dostavu, postupa u suprotnosti sa članom 13. stav 3.;
  - 10) ako ne uzima u obzir mjere određene u članu 15.;
  - 11) ako proizvodi u trgovini nisu propisano označeni ili ako ih u trgovini ne prati propisani veterinarski certifikat (član 17. st. 1. i 2.);
  - 12) ako klaonica ne osigura klanje iz člana 18. stav 4.;
  - 13) ako prehrambeni proizvodi u trgovini nisu na propisan način označeni, odnosno certificirani (član 19. stav 1.);
  - 14) ako postupa u suprotnosti sa članom 20.;
  - 15) ako postupa u suprotnosti s ograničenjem ili zabranom trgovine iz člana 21.;
  - 16) ako imalac ili prijevoznik ne osigura propisane uslove, odnosno ne postupa u skladu sa članom 23. st. 1., 2., 4. i 7.;
  - 17) ako postupa u suprotnosti sa članom 23. stav 3.;
  - 18) ako veterinarsko-higijenska služba ili organizacija ne postupa u skladu sa članom 23. stav 6.;
  - 19) ako postupa u suprotnosti sa članom 24.;
  - 20) ako ne obavi propisane veterinarske preglede, u skladu sa članom 25.;
  - 21) ako postupa u suprotnosti sa članom 27.;
  - 22) ako postupa u suprotnosti sa članom 28.;
  - 23) ako postupa u suprotnosti sa članom 32. st. 2. i 3.;
  - 24) ako postupa u suprotnosti sa članom 33. stav 1.;
  - 25) ako ne izvede, odnosno ne uzme u obzir neku od naredenih mjera iz člana 33. st. 2. i 3.;
  - 26) ako postupa u suprotnosti sa članom 34. st. 1. i 3.;
  - 27) ako plasira na tržište ili trguje zdravstveno neispravnim stočnom hranom (član 34. stav 2.);

- 28) ako postupa u suprotnosti sa članom 37. stav 2.;
- 29) ako postupa u suprotnosti sa članom 38. st. 1. i 2.;
- 30) ako ne ispunjava propisane uslove, odnosno nema koncesiju za obavljanje osjemenjivanja (član 39. stav 1.);
- 31) ako postupa u suprotnosti sa članom 40.;
- 32) ako postupa u suprotnosti sa članom 41.;
- 33) ako postupa u suprotnosti sa članom 42.;
- 34) ako postupa u suprotnosti sa članom 43. stav 1.;
- 35) ako ne prijavi uginuće na propisan način (član 43. stav 2.);
- 36) ako postupa u suprotnosti sa članom 43. st. 3., 4., 5., 6. i 7.;
- 37) ako postupa u suprotnosti sa članom 44.;
- 38) ako postupa u suprotnosti sa članom 53. stav 3.;
- 39) ako postupa u suprotnosti sa članom 56. st. 1., 5. i 6.;
- 40) ako NVI postupa u suprotnosti sa članom 57., stav 4.;
- 41) ako NVI ne osigura implementaciju zadataka iz člana 57., stav 2.;
- 42) ako veterinarska komora ne obavlja zadatke javnog ovlaštenja (član 58. stav 4.);
- 43) ako veterinarska komora ne postupa u skladu sa članom 58. stav 5.;
- 44) ako veterinarska komora ne izda odluku iz člana 63. st. 1. i 2. u roku, koji određuju propisi o općem upravnom postupku;
- 45) ako veterinarska organizacija obavlja veterinarsku djelatnost u suprotnosti sa čl. 62. i 63.;
- 46) ako ne vodi propisane evidencije, registre i baze podataka (član 73. stav 1.);
- 47) ako ne izvodi propisane mjere veterinarskog inspektora (član 86. i 88.).
2. Novčanom kaznom od 1.740 KM do 43.000 KM, za prekršaj iz stava 1. ovog člana, kaznit će se odgovorno lice pravnog lica.
3. Novčanom kaznom od 430 KM do 4.350 KM za prekršaj kaznit će se fizičko lice ako radi nelegalno i neovlašteno, odnosno bez dozvole za rad, kao i ako napravi prekršaj iz stava 1. u vezi sa samostalnim obavljanjem djelatnosti.
4. Postupak za utvrđivanje prekršaja i izricanja novčanih kazni propisanih ovim zakonom pokreće nadležni veterinarski inspektor kod nadležnog suda prema teritorijalnoj pripadnosti.

Član 94.**Mandatne kazne pravnim licima**

1. Novčanom kaznom od 2.600 KM, koja se naplaćuje odmah na licu mjesta, za prekršaj će se kazniti pravno lice:
  - a) ako nije omogućilo izvođenje zadataka predviđenih članom 4. stav 4.;
  - b) ako se ponaša u suprotnosti sa članom 8. st. 4. i 5.;
  - c) ako se ponaša u suprotnosti sa članom 9.;
  - d) ako vlasnik ne osigura propisano obilježavanje životinja (član 16. stav 1.);
  - e) ako vlasnik životinje ne osigura propisani veterinarski certifikat (član 16. stav 2.);
  - f) ako ne omogući obavljanje zadataka iz člana 4. stav 4.;
  - g) ako nema propisane saglasnosti iz člana 22.;
  - h) ako stočna hrana nema propisanu veterinarsku potvrdu ili dokumenta (član 35. stav 2.);
  - i) ako ne omogući neometano obavljanje inspeksijske kontrole (član 85. stav 2.).

2. Novčanom kaznom od 870 KM, koja se naplaćuje odmah na licu mjesta, za prekršaj iz stava 1. kaznit će se i odgovorno lice pravnog lica.
3. Novčanom kaznom od 1.740 KM, koja se naplaćuje odmah na licu mjesta, za prekršaj iz stava 1. kaznit će se fizičko lice koje učini prekršaj u vezi sa samostalnim obavljanjem djelatnosti.
4. Mandatne kazne utvrđene ovim zakonom izriču i naplaćuju nadležni veterinarski inspektori zavisno od vrste učinjenog prekršaja.

Član 95.
Prekršaji fizičkog lica

Novčanom kaznom od 430 KM do 870 KM kaznit će se fizičko lice koje učini prekršaj iz člana 93. stav 1. ovog zakona, osim člana 93. stav 1. alineja 3.

Član 96.
Mandatne kazne fizičkim licima

Novčanom kaznom od 260 KM, koja se naplaćuje odmah na licu mjesta, kaznit će se fizičko lice koje učini prekršaj iz člana 94. stav 1.

Član 97.
Zaštitne mjere

1. Za prekršaj iz člana 93. stav 1. al. 14. i 15. izriče se osim kazne i zaštitna mjera oduzimanja predmeta kojima je prekršaj učinjen.
2. Za prekršaj iz člana 93. stav 1. alineja 21. izriče se osim kazne i zaštitna mjera zabrane obavljanja djelatnosti.
3. Zaštitne mjere utvrđene ovim članom izriču nadležni sudovi.

XV - PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 98.
Rok za donošenje podzakonskih propisa i propisi koji ostaju na snazi

1. U roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, nadležni organi donijet će podzakonske propise u skladu s ovim zakonom.
2. Do stupanja na snagu ovog zakona i podzakonskih propisa iz prethodnog stava 1. primjenjivat će se važeći podzakonski propisi doneseni na osnovu Zakona o zdravstvenoj zaštiti životinja i veterinarskoj djelatnosti ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 11/95, 10/97 i 52/01) i Zakona o veterinarstvu ("Službeni list Federacije BiH", broj 46/00) i drugi propisi, koji se primjenjuju na osnovu važećih propisa, ukoliko nisu u suprotnosti s ovim zakonom.

Član 99.
Harmonizacija postojećih zakona i podzakonskih akata

U roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, entiteti su dužni uskladiti s odredbama ovog zakona Zakon o zdravstvenoj zaštiti životinja i veterinarskoj djelatnosti ("Službeni glasnik Republike Srpske", br. 11/95, 10/97 i 52/01) i Zakon o veterinarstvu ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/00).

Član 100.
Prijelazni period

1. U roku koji ne može biti duži od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, nacionalni veterinarski instituti će, u okviru svojih nadležnosti, obavljati djelatnost u skladu s ovim zakonom.
2. U roku od šest mjeseci nakon stupanja na snagu ovog zakona, moraju se osnovati ili prilagoditi veterinarske komore entiteta u skladu sa ovim zakonom. Zaposleni se raspoređuju na radna mjesta u veterinarskoj komori, u skladu s ispunjavanjem propisanih uslova.
3. Ako se veterinarske komore ne osnuju ili transformiraju u roku iz stava 2., potreban postupak za osnivanje veterinarske komore, prema ovom zakonu, provest će nadležni organ entiteta i Brčko Distrikta.
4. Do izdavanja veterinarskih licenci iz člana 58. ovog zakona, doktori veterinarske medicine, odnosno diplomirani veterinari mogu s položenim stručnim ispitom obavljati veterinarske djelatnosti i upravne zadatke, u skladu s dosadašnjim ovlaštenjima.
5. Koncesijski ugovori, sklopljeni do stupanja na snagu ovog zakona, ostaju na snazi i usklađuju se s odredbama ovog zakona, najkasnije u roku od jedne godine nakon stupanja na snagu ovog zakona.
6. Doktori veterinarske medicine, odnosno diplomirani veterinari imaju pravo dobiti veterinarsku licencu prema ovom zakonu, u roku od devet mjeseci nakon stupanja na snagu ovog zakona.
7. Doktori veterinarske medicine, koji su položili stručni ispit prema propisima važećim do stupanja na snagu ovog zakona, nisu obavezni polagati stručni ispit.

Član 101.
Promjena organiziranosti i transfer opreme i ljudi

U aktu o osnivanju NVI, prema članu 57., uređuju se i odnosi između nacionalnih veterinarskih instituta, Ureda i nadležnih organa entiteta i Brčko Distrikta.

Član 102.
Prestanak primjene važećih zakona

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti životinja od zaraznih bolesti koje ugrožavaju cijelu zemlju ("Službeni list RBiH", br. 2/92 i 13/94) i Zakon o zdravstvenoj zaštiti životinja ("Službeni list SRBiH", broj 14/78).

Član 103.
Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH", a objavit će se i u službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

PS BiH broj 88/02

4. oktobra 2002. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Mariofil Ljubić, s. r.

Predsjedavajući
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
dr. Nikola Špirić, s. r.

PRILOG 1.**Lista A - List A Diseases**

Oznaka	Naziv bolesti	Naziv bolesti - engleski
A010*	Slinavka i šap	Foot and mouth disease
A020*	Vezikularni stomatitis	Vesicular stomatitis
A030*	Vezikularna bolest svinja	Swine vesicular disease
A040*	Goveda kuga	Rinderpest
A050*	Kuga malih preživara	Peste des petits ruminants
A060*	Zarazna pleuropneumonija	Contagious bovine pleuropneumonia
A070*	Bolest kvrgave kože	Lumpy skin disease
A080*	Groznicna riftske doline	Rift Valley fever
A090*	Bolest plavog jezika	Bluetongue
A100*	Ovčije boginje i kozje boginje	Sheep pox and goat pox
A110*	Konjska kuga	African horse sickness
A120*	Afrička svinjska kuga	African swine fever
A130*	Klasična svinjska kuga	Classical swine fever
A150*	Kuga živine	Highly pathogenic avian influenza
A160*	Njukastl bolest	Newcastle disease

Lista B - List B Diseases**Zarazne bolesti raznih vrsta životinja - Multiple species diseases**

B051*	Bedrenica (antraks)	Anthrax
B052	Bolest Aujeszskog	Aujeszky's disease
B053	Ehinokokoza (hidatidoza)	Echinococcosis/hydatidosis
B055	Vodenasto srce	Heartwater
B056	Leptospiroza	Leptospirosis
B057	Q-groznicna	Q Fever
B058*	Bjesnilo	Rabies
B059	Paratuberkuloza	Paratuberculosis
B060	Skrivorm novi	New World screwworm (Cochliomyia hominivorax)
B061	Skrivorm stari	Old World screwworm (Chrysomya bezziana)

Zarazne bolesti goveda - Cattle diseases

B101	Anaplazmoza	Bovine anaplasmosis
B102	Babezioza	Bovine babesiosis
B103*	Bruceloza goveda	Bovine brucellosis
B104	Goveda genitalna kampilobakterioza	Bovine genital campylobacteriosis
B105*	Goveda tuberkuloza	Bovine tuberculosis
B106	Cisticerkoza	Bovine cysticercosis
B107	Dermatofilozna	Dermatophilosis
B108*	Enzooska goveda leukoza	Enzootic bovine leucosis
B109	Hemoragijska septikemija goveda	Haemorrhagic septicaemia
B110	Zarazni govedi rinotraheitis / zarazni pustularni vulvovaginitis	Infectious bovine rhinotracheitis / infectious pustular vulvovaginitis
B111	Tajlerioza	Theileriosis
B112	Trihomonijaza	Trichomonosis
B113	Tripanozoza	Trypanosomosis (tsetse-borne)

B114	Maligna kataralna groznicna	Malignant catarrhal fever
B115*	Goveda spongiformna encefalopatija	Bovine spongiform encephalopathy

Zarazne bolesti ovaca i koza - Sheep and goat diseases

B151*	Brucella ovis infekcija	Ovine epididymitis (Brucella ovis)
B152*	Bruceloza ovaca i koza - melitokokoza	Caprine and ovine brucellosis (excluding B. ovis)
B153	Artritis i encefalitis koza	Caprine arthritis/encephalitis
B154	Zarazna agalakcija	Contagious agalactia
B155	Zarazna pleuropneumonija koza	Contagious caprine pleuropneumonia
B156	Enzooski pobačaj ovaca	Enzootic abortion of ewes (ovine chlamydiosis)
B157	Plućna adenomatoza ovaca	Ovine pulmonary adenomatosis
B158	Najrobi bolest ovaca	Nairobi sheep disease
B159	Salmoneloza	Salmonellosis (S. abortusovis)
B160	Skrepi	Scrapie
B161	Maedi-visna	Maedi-visna

Zarazne bolesti kopitara - Equine diseases

B201	Kontagiozni metritis konja	Contagious equine metritis
B202	Durina	Dourine
B203	Epizootski limfangitis (afrička sakagija)	Epizootic lymphangitis
B204	Konjski encefalomijelitis	Equine encephalomyelitis (Eastern and Western)
B205*	Infektivna anemija kopitara	Equine infectious anaemia
B206	Influenca konja (virus tip A)	Equine influenza
B207	Piroplazmoza konja	Equine piroplasmiasis
B208	Virusni rinopneumonitis konja	Equine rhinopneumonitis
B209	Sakagija	Glanders
B210	Boginje konja	Horse pox
B211	Zarazni arteritis konja	Equine viral arteritis
B212	Japanski encefalitis	Japanese encephalitis
B213	Šuga konja	Horse mange
B215	Sura	Surra (Trypanosoma evansi)
B216	Venezuelski encefalitis konja	Venezuelan equine encephalomyelitis

Zarazne bolesti svinja - Swine diseases

B251	Atrofični rinitis svinja	Atrophic rhinitis of swine
B252	Cisticerkoza svinja	Porcine cysticercosis
B253*	Bruceloza svinja	Porcine brucellosis
B254	Transmisivni gastroenteritis svinja	Transmissible gastroenteritis
B255*	Trihinelozna	Trichinellosis
B256	Zarazna uzetost svinja	Enterovirus encephalomyelitis
B257	Reproduktivni i respiratorni sindrom u svinja	Porcine reproductive and respiratory syndrome

Zarazne bolesti živine - Avian diseases

B301	Zarazni bronhitis kokoši	Avian infectious bronchitis
------	--------------------------	-----------------------------

* Zarazne bolesti od posebnog interesa (naročito opasne zarazne bolesti) za Bosnu i Hercegovinu

B302	Zarazni laringotraheitis živine	Avian infectious laryngotracheitis
B303	Tuberkuloza živine	Avian tuberculosis
B304	Virusni hepatitis pataka	Duck virus hepatitis
B305	Virusni enteritis pataka (pačja kuga)	Duck virus enteritis
B306	Kolera živine	Fowl cholera
B307	Boginje živine	Fowl pox
B308	Kokošji tifus i pulorozis	Fowl typhoid
B309	Zarazna bolest burze (gumborska bolest)	Infectious bursal disease (Gumboro disease)
B310	Marekova bolest	Marek's disease
B311	Mikoplazmoza	Avian mycoplasmosis (M. gallisepticum)
B312	Psitakoza	Avian chlamydiosis
B313	Salmoneloza živine	Pullorum disease

Zarazne bolesti kunića i zečeva - Lagomorph diseases

B351	Miksomatoza	Myxomatosis
B352	Tularemija	Tularemia
B353	Virusna hemoragijska bolest kunića	Rabbit haemorrhagic disease

Bolesti riba - Fish diseases

B401	Virusna hemoragijska septikemija pastrmki	Viral haemorrhagic septicaemia
B404	Proletna viremija šarana	Spring viraemia of carp
B405	Zarazna hematopoetska nekroza	Infectious haematopoietic necrosis
B413	Epizootska hematopetska nekroza	Epizootic haematopoietic necrosis
B415	Bolest uzrokovana virusom masou	Oncorhynchus masou virus disease

Bolesti školjki i rakova - Mollusc diseases and Crustacean diseases

B431	Bonamioza	Bonamiosis
B432	Haplosporidioza	Haplosporidiosis (H. nelsoni or H. costale)
B433	Perkinsoza	Perkinsosis
B434	Marteilioza	Marteiliosis
B436	Mikrocitoza	Mikrocytosis (Mikrocytos mackini)
B445	Taura sindrom	Taura syndrome
B446	Bolest - vajt spot	White spot disease
B447	Bolest žute glave	Yellowhead disease

Zarazne bolesti pčela - Bee diseases

B451	Akarioza pčela	Acariosis of bees
B452	Pčelinja kuga (američka trulež pčelinjeg legla)	American foulbrood
B453	Evropska trulež pčelinjeg legla	European foulbrood
B454	Nozemoza	Nosemosis of bees
B455	Varooza	Varroosis

Ostale bolesti liste B - Other List B diseases

B501	Lajšmanioza	Leishmaniosis
------	-------------	---------------

Ostale bolesti (Lista C) - Other diseases (List C)

C611	Listerioza	Listeriosis
C612	Toksoplazmoza	Toxoplasmosis
C613	Melioidoza	Melioidosis
C614	Blekleg	Blackleg
C615	Botulizam	Botulism
C616	Ostale klostridijalne infekcije	Other clostridial infections
C617	Ostale pastereloze	Other pasteurelloses
C618	Aktinomikoza	Actinomycosis
C619	Crijeвна infekcija salmonelama	Intestinal Salmonella Infections
C620	Kokcidioza	Coccidiosis
C621	Distomatoza	Distomatosis (liver fluke)
C622	Filarioza	Filariosis
C652	Goveda virusna dijareja	Mucosal disease/Bovine virus diarrhoea
C653	Vibronik dizenterija	Vibronic dysentery
C654	Warble infestacija	Warble infestation
C701	Kontagiozni pustularni dermatitis	Contagious pustular dermatitis
C702	Fut-rot	Foot-rot
C703	Kontagiozna oftalmija	Contagious ophthalmia
C704	Enterotoksemija	Enterotoxaemia
C705	Limfadenitis	Caseous lymphadenitis
C706	Šuga ovaca	Sheep mange
C751	Egzantema koitale konja	Equine coital exanthema
C752	Ulcerativni limfangitis	Ulcerative lymphangitis
C753	Strangles	Strangles
C754	Salmoneloza konja	Salmonellosis (S.abortus equi)
C801	Erizipelas svinja	Swine erysipelas
C851	Infektivna korica	Infectious coryza
C853	Encefalomyelitis živine	Avian encephalomyelitis
C854	Spirohetoza živine	Avian spirochaetosis
C855	Salmoneloza živine	Avian salmonellosis (excluding fowl typhoid and pullorum disease)
C856	Leukoza živine	Avian leucosis